ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

Вилоят ижтимоий-сиёсий рўзномаси

№ 21 (10.270).
1992 йил
30 январь
пайшанба
Баҳоси 35 тийин.

• Ангрен муаллимлик олий билимгоҳида

ТАЛАБАЛАР ЎЗ ФАРЗАНДЛАРИДЕК

Бу олий ўқув юртида Тошкент вилоятининг барча ноҳияларидан келган 2 минг 494 нафар талаба билим олмоқда. Турли миллат вакиллари бўлган бу йигит-қизлар аҳил-иноқ яшашмоқда.

— Бозор иқтисодиёти ҳақида дастлабки фикрлар пайдо бўлган кунларданоқ биз талабалар ҳаёти, яшаш тарзи билан изчилроқ шуғуллана бошладик, — дейди Ангрен муаллимлик олийгоҳининг ректори Наримон Иброҳимов, — аввало мавжуд ётоқхоналарда домлаларимиз бошлаёнтган бу муҳим ишнинг моҳиятини батафсил тушунтириб бордилар. Айни пайтда талабаларнинг фикр, мулоҳазалари ҳам ўрганилди. Улар асосида ошхонада, ҳудудимиздаги озиқ-овқат дўконида хизмат кўрсатишни яхшилаш борасида бир қатор тадбирлар белгиланди.

Олийгоҳда ўқитувчилар билан талабалар ҳамкорлиги мустаҳкам йўлга қўйилган. Турли тантанали учрашувлар, бадиий кечалар улар иштирокида ўтмоқда. Бундай мулоқотларга вақти-вақти билан ота-оналар ҳам таклиф этилмоқдалар. «Барака топишсин, домлалар, болаларимизни худди ўз фарзандларидек кўришар экан», деб улар мамнун бўлаётирлар.

Бундай учрашувлар пайтида ота-оналар фақат ётоқхонадаги фарзандлари турмуш тарзи билангина эмас, балки ижара уйларида истиқомат қилаётган ўғил-қизларидан ҳам хабардор бўладилар. Бундай талабаларни олийгоҳ ижтимоий ҳимоя қилиш учун уларга ойига 10 сўмдан пул ажратиб келаётган эди. Энди ректорат уни ошириш тадбирларини ҳам белгиламоқда.

Президент Фармонига кўра шу йил 1 январданоқ талабалар стипендиялари оширилди. Бу ерда энг кам стипендия 265 сўм бўлиб қолди. Бундан ташқари ўқиётганларнинг овқатлари учун илгариги 3 сўм ўрнига 5 сўмдан қўшиб берилмоқда. Олийгоҳда ректорат кенгашининг қарори билан энг аълочи, ижтимоий ишларда фаол қатнашаётган талабаларга 330 сўмдан алоҳида стипендия тайинлаш ҳам амалга оширилган. Ҳозир 6 нафар талаба бундай имтиёздан фойдаланмоқда. Оилавий шароити ёрдамга муҳтож бўлганларга вақти-вақти билан моддий ёрдам кўрсатилаётир.

Ангрен муаллимлик олийгоҳида 271 ўқитувчи, шу жумладан 80 га яқин фан номзодлари ва докторларининг ойликлари ҳам оширилди.

— Биз фақат шу билан чегараланаётганимиз йўқ, — дейди ректор. — Ўқув ўринларимиз бирмунча кенгайди. Собиқ шаҳар партия комитетининг биноси филология-тарих куллиёти учун ажратиб берилди. Бундан ташқари олийгоҳнинг янги биносини қуриш учун лойиҳалар тасдиқланиб, дастлабки ишлар бошлаб юборилган.

С. ҲАСАНОВ.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ АВИАКОМПАНИЯСИНИ ТАШКИЛ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

«Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг асослари тўғрисида» Ўзбекистон Республикасининг қонунига мувофиқ ва Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ҳаво транспортини бошқариш тизимини такомиллаштириш мақсадида:

1. Ўзбекистон Фуқаро авиацияси бошқармаси, фуқаро авиациясининг 243-заводи, «Авиастрой» қурилиш-монтаж бирлашмасига қарашли «Авиаспецремонтажналадка» хўжалик ҳисобидаги участка негизида Ўзбекистон миллий авиакомпанияси — «Ўзбекистон ҳаво йўллари» ташкил қилинсин.

2. Ўзбекистон миллий авиакомпанияси — «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Ўзбекистон фуқаро авиацияси бошқармасининг ҳуқуқий вориси деб ҳисоблансин ва у Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ҳаво транспорти соҳасидаги сиёсатни ишлаб чиқиш, мувофиқлаштириш ва амалга оширишни таъминлайдиган фуқаро авиацияси масалалари билан шуғулланувчи давлат бошқарув органи қилиб белгилансин.

3. Ўзбекистон Республикасининг Вазирлар Маҳкамаси мазкур фармонни рўёбга чиқаришнинг ташкилий чора-тадбирларини кўзда тутувчи қарорни бир ҳафта муддат ичида қабул қилиб, авиакомпаниянинг тузилмаси ва низомини тасдиқлаши зарур.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 28 январь.

ЧИН КЎНГИЛДАН

Кобул. Афғонистон.

Ҳурматли жалолатмаоб Ислом Абдуғаниевич!

Ўзбек улуғ халқи 86 фоиз овоз билан Сизни ўз раҳбари — мустақил Ўзбекистон Жумҳурраиси қилиб сайлади. Бу катта ютуқ шуни кўрсатадики, ўзбек халқи чин кўнгилдан Сизни севади, Сизга ишонади ва ўз тақдирини Сизга боғлайди.

120 йил асоратда яшаб келган халқ учун мустақиллик эълон қилиш ва бу мустақилликни мустаҳкамлаш йўлида катта ишларга қўл уриш ва унинг натижасида бу озод ўлканинг Жумҳурраиси бўлиб сайланиш шундоқ улуғ бир муваффақиятким, тарихда ҳеч қачон унутилмайди.

Ҳурматли Ислом ака! Мен афғонистонлик бир ўзбек шоир ва ёзувчи сифатида Сизни ушбу муваффақият билан табриклаб, Сиз ва оилангиз муҳтарам аъзолари учун катта ютуқлар ва бахт-саодат орзу қиламан.

Сонсиз ҳурматлар билан:

А. Ҳ. Шарзий ЖУЗЖОНИЙ.

ДАСТЛАБКИ ҚАДАМ

СИР ЭМАС, сўнгги йилларда кўпгина хўжаликларда паррандачиликка эътибор сусайтириб юборилган. Аксарият жойларда эса буткул барҳам топган эди. Натижада етти хазинанинг бири ҳисобланган паррандачиликдан аҳоли кам манфаат кўрарди. Паркент ноҳиясидаги «Самсарак» давлат хўжалиги ҳудудида ҳам илгари паррандачилик фермаси мавжуд бўлиб, баъзи сабабларга кўра тугатилган эди. Ўтган йили хўжалик маъмурияти бир неча йил мобайнида бўшаб ётган ва қаровсиз ҳолга тушган фермадан халқ манфаати йўлида фойдаланишни йўлга қўйишга қарор қилди. Бу борада мутахассислар жалб қилиниб, тезда ишга киришилди. Айниқса, паррандаларни боқиш ҳамманинг ҳам қўлидан келавермайди. Шунинг учун бу соҳанинг сир-асрорларини пухта эгаллаган, жон койитиб меҳнат қиладиган кишиларни топиш лозим эди. Бу масъулиятни шу ерлик Ғулом Умиров ўз зиммасига олишга рози бўлди.

— Ташкил этиш бошқа, тайёрини парвариш қилиш бошқа экан, — дейди товуқбоқар. — Дастлаб талайгина қийинчиликларни бартараф этишга тўғри келди. Ҳозир эса ҳаммаси жойига тушиб кетди.

Шу кунларда Ғулом ака ихтиёрида 750 дан кўпроқ товуқ бор. Кунига 150—200 тадан тухум олинмоқда. Паррандачиликда дастлабки қадам қўйилди, дейишмоқда самсараклик мутахассислар. Жорий йилдан бу тармоқни янада ривожлантириш, маҳсулот миқдорини кўпайтириш учун ҳаракат бошланди.

С. БОЗОРОВ.

• Янгийўл хабарлари

ХЎЖАЛИКДА КОНСЕРВА ЦЕХИ

«ИНТЕР-АЗИЯ» ташқи иқтисодий алоқалар уюшмаси ташаббуси билан Ленин номли жамоа хўжалигида консерва цехи қурилиши ишлари бошлаб юборилди. Хўжалик қурилиш учун 0,57 гектар майдон ажратди. Цехда Венгрия технологияси бўйича икки хил маҳсулот 30 ва 40 фоизли помидор пастаси ҳамда концентрати ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Бу соатига 7—7,5 тонна хомашё қабул қилиш қувватига эга бўлади. Лойиҳага кўра цех қурилиши учун 300 минг сўм сарфланади. Ҳозир цехда Венгриядан келтирилган жиҳозлар ўрнатилмоқда.

Қурилиш-монтаж ишларини 163-кўчма механизациялашган колонна қурувчилари олиб боришмоқда. Бўлажак консерва цехининг бош инженери А. Тургунбоевнинг айтишига қараганда, май ойида дастлабки маҳсулотлар ишлаб чиқарилади.

«ДЎСТЛИК» ДЕБ АТАШМОҚЧИ

СИР ЭМАС, марказга кўр-кўрона бўйсиниш, уларнинг белгилаган изидан чиқмаслик жойларнинг номланишида ўз аксини топган эди. Жумладан, ноҳиядаги «СССР 60 йиллиги» жамоа хўжалиги номланиши ҳам бундан истисно эмас. Хўжаликда 17 миллатга мансуб аҳоли истиқомат қилади. Яқинда меҳнаткашлар ўзларининг навбатдаги умумий йиғилишида хўжалик номини ўзгартиришга қарор қилдилар. Кўпчиликнинг таклифи билан жамоани энди «Дўстлик» деб аташмоқчи.

ГУРУҲ ҲИССАСИ

«СССР 60 ЙИЛЛИГИ» жамоа хўжалигида қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини кўпайтириш мақсадида унумдорлик гуруҳи ташкил этилган эди. Уларнинг вазифаси экин майдонларига маҳаллий ўғит чиқаришдан иборатдир. Гуруҳга агроном З. Суяров бошчилик қилмоқда. Улар кўкламги дала ишлари бошлангунга қадар 6200 тонна маҳаллий ўғит жамғаришлари керак эди.

Ўз вазифасига пухта ёндошган гуруҳ хизматчилари айни кунларда 6 та трактор, 1 та юклагич ва ўғит сочувчи мосламалардан унумли фойдаланмоқдалар. Экин майдонларида 2 ярим минг тоннадан кўпроқ маҳаллий ўғит жамғарилди. Бу ишларда А. Чўпонов, С. Хушназаров, А. Умурзоқов, А. Боймуродов, А. Надежкин сингари механик ҳайдовчилар самарали меҳнат қилмоқдалар.

ҚИШЛОВ МАСЪУЛИЯТИ

«ЛЕНИНИЗМ» жамоа хўжалиги чорвадорлари ўтган йилни яхши якунлашган эдилар. Давлатга гўшт, сут сотиш режалари ошириб уддаланди. Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда даромад мўмай бўлиши кутилмоқда. Айни кунларда чорвадорлар қишловни ҳам кўнгилдагидек ўтказмоқдалар. Фермадаги 300 бош қорамол, 248 бош соғин сигир меҳр билан парвариш қилинмоқда. Молларга кунига 14 килограммдан озуқа бирлиги ҳисобида ем-хашак берилаётир. Озуқа цехининг яхши ишлашида Т. Набиев, Ш. Муҳамедов каби ўз ишининг усталари фаолият кўрсатмоқдалар.

Х. МИРЗАЕВ.

НАВОИЙ ВИЛОЯТИ ТИКЛАНДИ

НАВОИЙ, 28 январь. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда Бухоро ва Самарқанд вилоят кенгашларининг қўшма ташкилий сессияси бўлди. Унда аввалги Навоий вилояти районлари ва шаҳарларидан сайланган халқ депутатлари қатнашдилар. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида мазкур вилоятни тиклашга қарор қилинди.

Сессияда Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов нутқ сўзлади. Унинг тавсиясига биноан сессия халқ депутатлари Сирдарё вилоят кенгашининг раиси бўлиб ишлаган Абдуҳолиқ Абдураҳмонович Айдарқуловни Навоий вилоятининг ҳокими этиб сайлади.

А. А. Айдарқулов 1942 йилда туғилган, қозоқ, олий маълумотли, инженер-механик, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари илмгоҳини тугатган. Ўзбекистон Республикаси халқ депутати.

* * *

Бугун Бухорода халқ депутатлари Бухоро вилоят кенгашининг навбатдан ташқари сессияси бўлди.

Сессияда ташкилий масала кўриб чиқилди. Сессия Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг тавсиясига биноан халқ депутатлари Бухоро вилоят кенгашининг раиси Дамир Солиҳович Ёдгоровни Бухоро вилоятининг ҳокими этиб сайлади.

Д. С. Ёдгоров 1937 йилда туғилган, ўзбек, олий маълумотли, Тошкент қишлоқ хўжалик илмгоҳини тугатган, педагогика фанлари номзоди. Кейинги йилларда халқ депутатлари Бухоро вилоят кенгашининг раиси бўлиб ишлаган.

Сессияда сўзга чиққан республика Президенти И. А. Каримов депутатларнинг кўпдан-кўп саволларига жавоб қайтарди.

(ЎзТАГ).

• Ўрта Чирчиқ

ИСРОИЛГА—ТАЖРИБА ЎРГАНИШ УЧУН

УЗОҚ муддатли ўзаро шартномага асосан апрель ойида мутахассислардан ташкил топган гуруҳ Исроилга борадиган бўлди. Улар исроилликлардан пахта, сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришнинг илғор технологиясини ҳамда томчилатиб суғориш усулининг афзалликларини ўрганиб келишади. Мана шундай ҳамкорлик Румыния ва Молдованинг «Молдоваинжерин» фирмаси билан ҳам амалга оширилади. Келгусида бизда ҳам бир нечта хўжаликда томчилатиб суғориш усули синовдан ўтказилиши мўлжалланмоқда.

МЕВАЛАРИМИЗ— ЖАҲОН БОЗОРИГА

ИСРОИЛНИНГ «Шанвайсистемс» фирмаси билан ҳамкорликда амалга оширилаётган ишлар ноҳиямизда жаҳон бозори талабларига мос келадиган сабзавот ва мева маҳсулотлари тайёрлаш ва сақлаш имконини беради. Исроиллик ишбилармонлар ўрнатиб берадиган қурилмалар маҳсулотларни тозалаш, саралаш, уруғни ажратиш ишларини бажаради. Ишбилармон шерикларимиз етиштириладиган маҳсулотларнинг учдан бир қисмини олиш эвазига бу қурилмаларни ўрнатиш, кадрлар тайёрлаш каби ҳаражатлар учун сарфланган маблағни уч йил ичида қоплаб беришни ўз зиммаларига олишган.

НОҲИЯ «АЛПОМИШ»И

НОҲИЯДА Латвиянинг «Альяне» корхонаси ва Венгриянинг «Водокер» фирмаси ҳамкорлигида «Алпомиш» деб номланган илмий-ишлаб чиқариш корхонаси фаолият кўрсата бошлади. Корхона экологик жиҳатдан тоза бўлган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни мақсад қилиб қўйган. Хайрли ишга қўл урган бирлашма фаолиятини кўпгина хўжаликлар қўллаб-қувватлаб ёрдам беражакларини билдирдилар. «Алпомиш» ҳозир танлаб олинган 50 гектар майдоннинг тупроғини кимёвий таҳлил этмоқда. Натижалари февраль ойида тайёр бўлади. Текширувдан ўтган майдонга асосан картошка, помидор, бодринг, пиёз, карам сингари сабзавотлар, ҳар хил ошкўклар экиш мўлжалланмоқда. Керакли уруғликлар тайёрлаб қўйилган. Бу уруғлар баҳорда биогомус солинган ерларга экилади. «Водокер» фирмасининг биологик чувалчанглари чиқиндиси бўлган биогомус тупроқ таркибидаги заҳарли моддаларни ўсимлик танасига ўтказмай ушлаб қолади. Шунга кўра олинган ҳосил тоза ва беғубор бўлади. «Алпомиш» корхонаси етиштирган нозneъматларини ноҳиядаги касалхоналар ва болалар боғчаларига беришни мўлжалламоқдалар. Бу эса фарзандларимизнинг Алпомиш ва Ойбарчин сингари забардаст, алпқомат ва баркамол бўлиб ўсишлари учун жуда муҳимдир.

М. БОЗОРАЛИЕВ.

• ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР •

ҲЕЧ КИМ ЁН БОСМАЁТИР

● **ШУНДАЙ ҚИЛИБ,** куни кеча Москвада Яқин Шарқда тинчлик ўрнатилишига бағишланган халқаро конференциянинг учинчи босқичи иш бошлади. Конференция арафасида ҳам, шу кунларда ҳам жаҳон жамоатчилиги навбатдаги босқич қандай ўтади, деган саволга ҳамон аниқ жавоб топа олмаётир. Конференция якунлари, албатта, унда иштирок этаётган томонларнинг оқилона фикр юритишига, Яқин Шарқда вужудга келган қатор муаммоларни ижобий ҳал этишга қаратилмоғи лозим. Бу турган гап. Аммо, Москвага учинчи даврада иштирок этиш учун таклиф этилганларнинг ҳаммаси келгани йўқ. Сурия ҳамда Ливан конференцияда қатнашишдан бош тортдилар. Шу муносабат билан қатор Сурия рўзномалари Москва учрашувлари фойдасиз бўлади, деб ёзди. Тель-Авивнинг конференцияда босиб олинган ҳудудлар муаммоси кўриб чиқилмаслиги тўғрисидаги тутган йўли Дамашққа ёқмади. Яна шу нарсани айтиш керакки, Суриясиз минтақада тинчлик ўрнатишнинг истиқболлари бундан буён ҳам ноаниқ бўлиб қолади.

Фаластинликлар делегациясига тааллуқли гаплар ҳам кўпайиб кетди. Фаластин Озодлик Ташкилоти Фаластин делегациясини кенгайтиришни талаб қилди. У Исроил босиб олган ҳудудларда яшовчи аҳоли вакиллари ҳам музокараларда иштирок этсин, деган талабни қўйди. Аммо, Исроил томони музокараларда босиб олинган ҳудудлар хусусида масала кўтарилишига тиш-тирноғи билан қарши чиқдилар. Натижада Москва даврасида Фаластин делегатларидан атиги уч вакил иштирок этмоқда.

Лекин, конференциянинг навбатдаги босқичида иштирокчилар доирасининг кенгайганлиги, унда Форс кўрфазидаги давлатлар, Араб Мағриби ҳамда Туркиянинг иштирок этаётганлиги маълум даражада ижобий ҳол деб қаралмоқда. Шунингдек, конференцияда қуролланиш пойгасини қисқартириш, атроф-муҳит ҳамда сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш муаммолари ҳам кўпчиликнинг диққат марказида турибди.

Ҳозирча музокарада бевосита иштирок этаётган манфаатдор томонлар бир-бирига ён босмаётирлар. Музокараларнинг мушкул бўлиши тўғрисидаги тахминлар тўғри чиқди. Аммо, яқин кунларда конференция ишини самарали йўлга солиб юбориш имкониятлари мавжуд бўлиб турибди.

КИМ ПРЕЗИДЕНТ БЎЛАДИ?

● **АВСТРИЯДА** «президентлик курсиси учун пойгалар» бошланди. Ҳозирги президент Курт Вальдхайм 26 апрель куни Хофбург саройида ўзининг сўнгги кунини ўтказади. Унинг ўрнига ким келади? Ҳар бир австрияликни ана шу савол қизиқтирмоқда.

Президентликка номзодлар сони тобора кўпаймоқда. Социал-демократик партия транспорт ва миллийлаштирилган саноат вазири Рудольф Штрайхерни президентликка номзод қилиб кўрсатди. Австрия Халқ партияси эса олтмиш яшар машҳур дипломат Томас Клестиль номзодини қўйди. Т. Клестиль сўнгги пайтларда ташқи ишлар вазирлиги бош котиби вазифасида ишлаётган эди. Австрия Озодлик партияси аъзолари ғалати қарор қабул қилди. Улар миллий кенгашнинг учинчи раиси 42 яшар Хайде Шмидт хонимни президентлик лавозимига муносиб, деб топдилар. «Кўк муқобил» партияси эса социолог олим Роберт Юнгни бўлажак сайловларда номзод сифатида қўллаб-қувватлайдилар.

ҚЎШИНЛАР ЮБОРИЛМАЙДИ

● **АФРИКА** қитъасидаги кичик мамлакатлардан бири — Жибутига қилган сафари тугаганидан сўнг Франциянинг ташқи ишлар бўйича котиби А. Вивьен бу ерда тартиб ўрнатиш учун Франция қўшинлари юборилмаслигини маълум қилди. Чунки, мана бир неча ойдирки, Жибутида ҳукумат қўшинлари билан исёнкор афари кўчманчилари ўртасида қуролли тўқнашувлар давом этмоқда. Устунликка эриша олмаган Жибути маъмурлари Парижданбу ерга ҳарбий қисмлар юборишни илтимос қилган эди. Лекин, Париж икки мамлакат ўртасида тузилган шартномада фақат ташқи душмандангина ҳимоя қилишда ёрдам беражаклиги қайд этилганлигини рўкач қилиб, ички ихтилофларга Франция ҳарбийлари аралашмайди, деб жавоб берди.

КУБАГА ЁРДАМ

● **КУБА** пойтахти — Гаванага «Бана де карденас» кемаси келиб тўхтади. Унинг ичида 1 миллион доллардан ошиқроқ қийматга эга бўлган турли хил маҳсулотлар ҳамда дори-дармонлар бор эди. Мазкур кемани Кубага Франция Коммунистик партияси Сиёсий бюроси аъзоси Жан-Поль Жуари кузатиб келиб, мазкур ҳайрия ёрдами Франция Коммунистик партиясидан Куба халқига ёрдам эканлигини айтди. Шу муносабат билан Гаванада бўлиб ўтган йиғинда сўзга чиққан Жуари Кубани иқтисодий қамал қилаётган Америка империалистларини қаттиқ қоралади.

УНИТА НОРОЗИЛИГИ

● **АНГОЛАДА** оммавий эркин сайловлар шу йил сентябрь ойида ўтказилиши лозим эди. Бироқ, кўпгина партияларнинг вакиллари иштирок этган конференцияда сайловларни орқага суриш тўғрисида таклифлар киритилди. Шу муносабат билан УНИТА раҳбари Ж. Савимби Луандада бўлиб ўтган матбуот конференциясида сўзга чиқиб, ҳукуматнинг бундай қарорини сулҳ шартномаси бандларини қўпол равишда бузиш, деб атади. Ж. Савимби фикрича, ҳозирги ҳукумат сайловларни орқага суриш баҳонаси билан ўз мавқеини тобора мустаҳкамлаб олмоқчи.

УЧРАШУВГА ТАЙЁРГАРЛИК

● **ЯПОНИЯ** бош вазири Киити Миядзава яқин кунлар ичида Нью-Йоркда Россия Президенти Борис Ельцин билан учрашади. Шу муносабат билан икки мамлакат раҳбарларининг учрашувига тайёргарлик бошланди. Япония ташқи ишлар вазирлиги матбуот котиби кун кеча сўзга чиқиб, юқоридаги гапларни айтди.

МАМЛАКАТДАН ЧИҚАРИБ ЮБОРИЛДИ

● **КУБА** маъмурлари «аксилинқилобчилар билан алоқа қилган»ликда айблаб испан журналисти Сантьяго Арокани мамлакатдан чиқариб юбордилар. Махсус хизмат ходимлари журналистни жўнатиб юбориш олдидан обдон дўппослаб, бор буд-шудини шилиб олдилар.

● **БУ ҒАРОЙИБ** гулнинг номи бунга банкайдир. Ажойиб ўсимлик гулининг доираси 90 сантиметрга, гул ўртасидаги ўзаги узунлиги эса 1,28 метрга етади. Бунга банкайнинг чатишиш даври ҳам ўта қисқа бўлиб, атиги бир ҳафта давом этади. Токио дорилфунуни илмий куллиёти олимлари яқинда асли ватани Индонезия бўлган бунга банкайни Япония иқлимига мослаштиришга муваффақ бўлдилар. СУРАТДА: бунга банкай.

КИОДО — ТАСС сурати.

• ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР •

АҲОЛИНИ ИЖТИМОИЙ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ КЕНГАШЛАР НАЗОРАТИДА

РАЙОННИНГ «ҒАМХЎРЛИК» ДАСТУРИ

НАРХ-НАВОНИНГ ошиб кетиши бозор иқтисодиётига қўйилган илк қадамлар бўлиши мумкин, лекин бунинг ўзиёқ давлат бюджетидан таъминланадиган кам даромадли оилаларни, ногиронларни, фахрийлар ва нафақахўрларни қўшимча ижтимоий ҳимоялаш зарурлигини тақозо этмоқда. Биз яқинда халқ депутатлари Оққўрғон район Кенгашида бўлиб, бу борада қандай тадбирлар амалга оширилаётганлиги билан қизиқдик.

— Ҳар бир қишлоқ, қўрғон шўроси раисларини тўплаб, бозор иқтисодига ўтилаётган вазиятда районда истиқомат қилувчи кам даромадли оилаларга, муҳтожларга ёрдам бериш чора тадбирларини кўриб чиқдик, — дейди район Кенгаши раисининг ўринбосари **Раҳим Муҳаммадиев.** — Аввало бизнинг кўмагимизга зориққан одамларнинг ҳаммасини рўйхатдан ўтказдик. Шундан сўнг уларнинг ҳар бири билан учрашиб, ҳолидан хабар олдик. Шу тариқа ногирон, фахрий, нафақахўр, ёлғиз оналар, Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва бошқа имтиёзли кишиларнинг келажакдаги ҳаётларини яхшилаш мақсадида районда махсус «Ғамхўрлик» дастури ишлаб чиқилди. Район ижроия қўмитасининг бу дастурини амалга ошириш бўйича қарор қабул қилдик. Шуниси қувончлики, бу тоифа фуқароларни ҳудудимиздаги хўжаликлар, ташкилотлар ўз оталиқларига олишди. Улар олиб бораётган ишларни райижроқўм назорат қилмоқда. Шунингдек, фахрийлар, ногиронларга тиббий хизматни яхшилаш, уларни бепул дори-дармонлар билан таъминлаш, эҳтиёж сезганларга имтиёзли равишда тиш қўйиш ва уйларига бориб кўмаклашиш бўйича ҳам анчагина ишлар амалга оширилди. Жумладан, ҳар 8 нафар қаровчисиз қолган кишига ёки ногиронларга биттадан ижтимоий ходимлар тайинланган. Бу ходимлар фуқароларнинг бозорини қилади, озиқ-овқатидан хабар олади, кирини ювади, қисқаси, зарур барча хизматни қиладилар. Уларга маошни район ижтимоий таъминот бўлими тўлайди.

Шу билан бирга кам даромадлилар учун районда махсус дўкон очдик. Дўконда фақатгина саноат моллари сотилади. Унда район ижтимоий таъминот бўлимидан берилган ҳужжати бўлган кишилар, яъни кам таъминланганларгина харид қила олади. Бундан ташқари ҳамма имтиёзли кишиларнинг электрга, газга ва коммунал хизматларга тўлайдиган ҳақларининг 50 фоизини ҳам район ижроия қўмитаси ўз зиммасига олди. Шунингдек, райондаги 13 та хўжалик раҳбарини йиғиб маслаҳатлашдик. Улар ички имкониятларни чамалаб кўриб, районимиздаги 47 та мактабнинг ўқитувчи ва ўқувчилари учун арзонлаштирилган нархда шоли, маккка, буғдой ва бошқа дон маҳсулотлари ҳамда гўшт ажратишди.

Яқинда районимизда яшаб, Тошкент шаҳридаги олийгоҳлар, дорилфунунларда таҳсил олаётган 800 дан ошиқ талаба билан учрашув ўтказдик. Йиғилиш сўнггида уларнинг ҳар бирига 150 сўмдан моддий ёрдам бердик. Биз дастурда фақат бу табақа фуқароларини эмас, балки барча халқимизни ҳам ҳисобга олганмиз. Масалан, аҳолининг энг гавжум жойларида килограмми 20 сўмдан гўшт, бундан ташқари сабзавот, мевалар савдосини ташкил этдик. Кам даромадли оилаларга совғалар улашдик. Бундан аҳолимиз хурсанд бўлди.

Ана шу дастур асосида қилишимиз керак бўлган ишлар бундан кейин янада кенгаяди. Мисол учун районда нафақахўрларга замонавий даволаниш маскани қуришни режалаштиряпмиз. Уларга нисбатан хизмат турларини кўпайтирамиз. Шу ўринда бир нарсани таъкидламоқчи эдим. Республика ҳукумати, Президентимиз қариялар, фахрийлар, қаровчисиз қолганлар, ёлғизларга кўпроқ меҳр-оқибат қилиш чораларини кўрмоқда. Буни халқимиз мамнуният билан таъкидламоқда.

Район ижтимоий таъминот бўлими мудири **Аввалбой Парпиев** ҳам қариялар, нафақахўрлар, уруш ва меҳнат фахрийлари, ногиронларга бўлим орқали кўрсатилаётган ёрдамлар тўғрисида тўхталди.

— Хабарингиз бор, бу табақа фуқароларга тўланаётган нафақа миқдори янги фармон бўйича кескин оширилди. Лекин шунга қарамай биз ички имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб, уларни ижтимоий ҳимоя қилиш учун қўшимча тадбирлар белгиладик. Масалан, илгари ҳеч қаерда ишламай, турмушга чиққан оналарга нафақа тўланмасди. Энди эса райондаги 35 та ана шундай аёлларга ҳомиладорлик даврида 35 сўмдан, сўнгра боласи бир ярим ёшга тўлгунча 110 сўмдан берамиз. Булар давлат тўловидан ташқари. Қолган 223 та онага болаларининг ёшига қараб 80, 90, 100 ва 110 сўмлик нафақалар берилмоқда. Районимизда уруш ва меҳнат фахрийлари, ногиронларга ҳамда бошқа имтиёзлиларга хизмат кўрсатадиган 4 та дўкон очдик. Бошқа фахрийлар сингари бу дўконлардан қаровчисиз қолган 75 нафар қария ҳар ойда 11 сўмлик бепул озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминланмоқда. Шунингдек, ўтган йили Ўзбекистон Республикаси болалар жамғармаси бизга 4 минг сўм ўтказган эди. Ана шу пулга «Ленинобод» жамоа хўжалиги ҳиммат кўрсатиб, қўшимча маблағ ажратди. Бу пулга сигир сотиб олиб, бешта кўп болали оилага бердик. Яна беш оилага уйларини таъмирлаб олишлари учун минг сўмдан пул ажратдик.

Қишлоқларда, қўрғонларда, хуллас, бир парча ери бўлган оилада қорамол, қўй-эчки, паррандаси бўлмаган оила кам. Бундай оилаларни жамоа ва давлат хўжаликлари, қишлоқ ва қўрғон шўролари ем билан таъминлашлари керак. Бу ишни ҳам ўз назоратимизга олганмиз.

— Районимиздаги ўқитувчиларга яратилаётган қулайликлар анчагина,— дейди район халқ таълими ходимлари касаба уюшмаси раиси **Насиба Мажидова.**— Жумладан, уй солишни истовчиларга қишлоқларда 13 сотих, шаҳарда олти сотихдан ер берилиб, эҳтиёжига қараб 20 мингдан 25 минг сўмга қадар қарз пули (ссуда) тарқатиляпти. Бундан ташқари, Президентимизнинг ўқитувчилар, ўрта ҳунар-техника таълимидаги муаллимларни ижтимоий ҳимоя қилиш учун чиқарган фармонларини тўла-тўкис бажаришга ҳаракат қилаяпмиз.

Бозор иқтисодиётига ўтилаётган бугунги кунда кам таъминланган ҳар бир фуқарони қимматчилик гирдобига тушиб қолмаслиги чора-тадбирларини кўриш учун, ўша жойнинг шарт-шароитидан келиб чиқиб, қўшимча имкониятлардан фойдаланиш зарур. Бу тўғрида гап кетганда Оққўрғон районидаги кам таъминланган аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш бўйича сезиларли ишлар амалга оширилмоқда. Зеро, биз қилаётган ишларнинг пировард натижаси халқнинг фаровонлигидир. Шундай бўлгач, улар доимо эътиборимизда бўлмоғи лозим.

Тўлқин ЕРҚУЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ЛЎЛИЛАРНИНГ ИЖАРА ДАЛАСИ

Бундан икки йилча аввал Теловга ўтаётиб, Оҳангарон дарёсининг кўприги устида машинамиз бузилиб қолди. Ҳайдовчи то машинани ўнглагунча кўприк ёнидаги чодирлар томон бордим. Бу ерда иккита лўлилар оиласи истиқомат қилишаркан. Атроф шишаларга тўлиб кетган. Икки аёл — бири ўрта ёшар, иккинчиси ёшгина жувон дарё бўйида шишаларни тозалашиб ўтиришарди.

Шу пайт эшак аравани тўлдириб бўш шишаларни ортган бир йигит келди. Ёнида ўн бир-ўн икки ёшлардаги қоп-қора бола ҳам бор. У аравадан тушиб, мен томон келди. Саломлашдик. Бироз суҳбатлашдик. Унинг айтишича, уч-тўрт йилдан бери қиш ва ёз пайтларида шу ерда қишлар экан, ўзи эса лойдан ясалган ҳуштак ва бошқа нарсаларга шиша алмашиб оларкан. Мен унга бирор хўжаликка кириб муқим ишлашни маслаҳат бердим. У аввал индамади. Кейин аста гап бошлади.

— Маслаҳат бериш осон, — деди у.— Одамнинг тили қимирлайди, холос. Лекин ҳар банда пешонасига қудрат қалами билан битилганини кўради.

— Тўғрику, лекин ҳар йили кўчиб юриш ҳам яхши эмас-да.— Камбағаллик кишини юртдан юртга судрайди, асли ўзим чангалликман, булар аёлларим.

— Ия хотин ҳам мўл экан-да, сизда?— кулдим мен.

— Кулманг меҳмон, одатимиз шунақа. Ночор қариндошларимизда қиз бўйи етса куёв топилмаса, никоҳимизга оламиз. Ахир ҳаммага яшаш керак-ку.

— Ўзингиз меҳнаткаш йигит кўринасиз. Давлат хўжаликларимизда ишчи кучи етишмаяпти. Борсангиз, сизга уй беришади, ер беришади, ишингизга яраша пул ҳам оласиз, отингиз бор экан. Ўзингизга берилган ер атрофида молингизга пичан ҳам ўрасиз.

— Олармиканлар, умр бўйи кўчманчи бўлиб юрган лўлини ким ҳам ишга оларди, ким ҳам ишонарди, бизга, буёқда ҳамма нарса қиммат бўлаяпти,— деди у умидсизланиб.

— Мана, қаршингизда «Ўзбекистон», ундан сал нарида Собир Раҳимов номли давлат хўжаликлари бор. Иккаласининг директорлари ҳам ажойиб йигитлар, ҳар ҳолда кўкрагингиздан итармас, албатта боринг, болаларингиз бор экан, мактабда ўқишсин,— дедим унга. Шу пайт машина сигнал бериб қолди. Мен орқамга қайтдим...

Орадан икки йилча вақт ўтди. Бир куни Оҳангаронда бўлган йиғилишларнинг бирида, кимдир Собир Раҳимов номли давлат хўжалигида лўлилар ижарага ер олиб ишлаётгани тўғрисида, гап орасида, айтиб қолди. Менинг хаёлимга ўша лўли келди. Дарҳол дам олиш куни бўлишига қарамай, Сусамга йўл олдим. Давлат хўжалигининг иккинчи бўлими бошқарувчиси Тўрабек ака Алимовга мақсадимни айтдим. У мени лўлиларнинг даласига бошлади.

Эрта куз эди, ўшанда. Ўн гектарга яқин узумзор, олти-етти гектарлик шафтолизор ичида бир неча ёш йигитлар, иккита аёл, пастроқда яна икки эркак ишламоқда. Рўбарўдаги аёлнинг ёнига бордик.

— Келинг меҳмон, яхшимисиз, раис ака, меҳмонни чайлага олиб боринг. Ҳозир хўжайин ҳам келиб қолади,— деди аёл. Мен аёлга тикилдим. Унинг ўша, сув бўйида кўрган аёлнинг бири эканлигига шубҳам қолмади.

— Ширмониймисиз?—дедим унга юзланиб,—танияпсизми мени?

— Дарров танидим, ҳў, дарё бўйида келувдингиз бизникига меҳмон,— деди у.— Чайлага боринг, Меҳри ҳам ўша ердадур. Биз чайлага бордик. Аммо у ерда ҳеч ким йўқ. Шу пайт мотоцикл миниб бир йигит келди.— Бу ўша,— мен дарё бўйида кўрган йигит эди. У ҳам дарҳол мени танииди. Биз қўл олишиб саломлашдик. У дастурхон ёзди. Полиздан қовун узиб чиқди, помидор териб чиқди, мева-чевага тўлдириб юборди бир пастда дастурхонни.

— Дайдилик жонимга тегди. Қирқ ёшгача билмаган эканман: деҳқончиликда гап кўп экан...

Суҳбатимиз асносида маълум бўлишича, бултур кўкламда Алим болалари ва аёлларини етаклаб давлат хўжалиги директори Юсуфали Донобоевнинг олдига келипти, Сусам қишлоқ шўросининг раиси Сайфутдин Йўлдошевга ҳам учрашибди. Улар Алимга ишонишибди. Ер беришибди. Болачақаси билан ўн гектар ерга узум кўчатлари экибди, улар яхши кўкарган, етти гектарни шафтолизор қилибди, ниҳолларни ҳаммаси тутибди, ҳатто анчагина ниҳоллар нишона ҳам кўрсатибди. Дарахтлар орасидаги ўн гектарча ерга ошқовоқ уруғларини экибди. Ҳар гектар майдондан ўн олти тонна ўрнига ўрта ҳисобда 28 тоннадан ҳосил етиштириб, совхозга топширибди.

— Одамлардан уялганимдан туну-кун ишладим, мулла ака,— деди Алим Мадалиев.— Деҳқончиликни яхши билмасдим, ўргандим, кеча-кундуз худодан ҳосил бўлсин, деб меҳнат қилдим.

— Мана, кўриб турибсиз. Ҳосилимиз чакки бўлмади, йигирма тўрт минг сўмдан кўпроқ даромад қилдик, бола-чақа билан. Худога шукурким эл ўз чодирига бизни қўшиб олди. Маҳаллага аралашамиз. Чиптамиз бор. Худога шукур, дўконга нима келса, дўкончи қиз ўзи чақириб нарса беради, гўшт ҳам беради қанд ҳам, мой ҳам, жонимиз кириб қолди.

Мен унинг сўзларини эшитяпман-у, ҳозир кўчакўйларда дайдиб юрган, тиланчилик қилиб кишиларнинг дилини хира қилаётган, айниқса Тошкент марказидаги турли лўлилар хаёлимдан ўтаяпти.

— Шерикларингиз бўлса, яна олиб келсангиз бўларкан,— дедим синовчан қараб Алимга. Маълум бўлишича, у кўкламда яна тўрт оилани олиб келармиш, хўжалик маъмурияти ҳозирдан уларга уй ҳам тайинлаб қўйганмиш.

— Экинларни тўплаб бўлдик, узумларни кўмиб қўйдик, болалар дам олса ҳам, ўзим устахонага чиқиб тракторчиларнинг ремонтига қарашаман, деди Алим биз тураётганимизда бирдан илтимос қилди.— Бизнинг кулбани ҳам бир кўриб кетинг.

Алимнинг уйига бордик.

— Нисоларимиз тўйдахизматда,— деди Алим бизни ичкарига таклиф қилиб. Дастурхон ёзилиб, чой ичаётгандик, ташқаридан аёл кишининг овози келди. Алим чиқиб, унга нимадир деди. Уйга гулнорий куйлак кийган, кулча юзли, нозиккина аёл кирди. Кўйлак устидан бешбел кийган сиймбар аёл бизга жилмайиб, раънолик билан салом берди. Бу Меҳри, ўша сув бўйида кўрганим, жувон эди.

Ҳалол меҳнат бутун оилани, унинг туриш-турмушини ўзгартириб юборган эди.

Мўмин ҚАЮМ.

ХИЗМАТИ ЭЪТИБОРГА ЛОЙИҚ

Ўша кезларда ёзёвонликларнинг таъбири билан айтганда «тошкентлик дўхтир»нинг дастлабки иш фаолияти Фарғона вилоятининг янги ўзлаштирилган чўл ноҳиясида бошланди. Ўшанда эндигина 21 баҳорни қаршилаган, шу давр мобайнида ота-онасининг иссиқ бағрида қийинчилик нималигини билмай ўсган қиз ҳақиқий ҳаёт билан тўқнашди. Илгарилари Ёзёвон даштлари, у ерлардаги сермашаққат меҳнат ҳақида рўзномалардангина ўқиган эди. Кейинчалик у ўзи учун бутунлай ғайритабиий бўлган ҳаёт ичига кириб борди. У ердаги аёлларнинг мушкул шароитини ўз кўзи билан кўрди. Чўлдаги ўша манзара ҳамон ёдида: гармсел шамоли эсиб турган кенг даланинг четкасидаги яккамдуккам дарахтларга қанор қоплардан тикилган беланчаклар осилган. 15—16 нафар эмизикли болаларга бир кампир ,қараб туриш билан бирга тутундан қопқорайиб кетган титанда чой қайнатади. Тушда эса юзлари офтобдан куйиб, тирилшиб кетган, қўлларини қадоқ босган аёллар гўдаклари томон ошиқишади. 15—20 дақиқа давомида бир бурда нон билан чой ичиб, болаларини эмизишади-ю яна тарқалишади. «Эҳтимол болаларнинг очиқ ҳавода бўлиши яхшидир. Бироқ бунақанги шароит гигиена қоидаларига сира ҳам тўғри келмайди, демак аёллар, колхоз, совхоз раҳбарлари билан шахсий гигиена ҳақида суҳбатлар ўтказиш керак»... хаёлидан ўтказади тошкентлик дўхтир.

Насиба Тошкентдаги И. Охунбобоев номли тиббиёт билим юртининг фельдшер-акушерлик бўлимини муваффақиятли тугатди. Унга Фарғона вилоятининг Ёзёвон ноҳиясидаги касалхонанинг туғуруқ бўлимига йўлланма беришганида ота-онаси ҳам қаршилик кўрсатишмади. Аксинча, қизимиз меҳнат қилсин, ҳаётнинг аччиқ-чучугини татисин, дейишди.

Насиба Маликова анча билимдон, ўқуви баланд қиз эди. Энди билим юртида ўқиб, ўрганганларини қўллаш вақти келди. Мустақил иш фаолиятида қийинчиликларга дуч келиши турган гап эди. Ўшанда у қишлоқ аёллари билан шаҳарликлар ўртасида ниҳоятда катта тафовут борлигини билди. Камқон ҳомиладор аёллар шифохоналарга ётишни истамас, аниқроғи уларда бунга шароит ҳам, имконият ҳам йўқ эди. Оила аъзолари билан суҳбатлашиш, аёлни даволаш шарт эканлигини улар онгига сингдириш эса жуда қийин кечарди.

Мана бу воқеа унинг ҳеч ёдидан чиқмайди. Ярим кечада ётоғининг деразаси қаттиқ тақиллаб қолди. Бир киши хотинининг уйда кўзи ёригани ва аҳволининг анча оғир эканини айтди. Ёш акушер бир зумда керакли нарсаларини олдию йўлга чиқди. Улар мотициклда 15—20 чақирим йўл юришиб, бир қишлоққа етиб келишди. Кўринишдан омонатгина чайлани эслатувчи уй. Нимқоронғу хонада оёқларини сандалга тиқиб аёл ётибди. Унинг ёнида латтага ўралган чақалоқни кўтарганича кампир термулиб ўтирибди. Аёлнинг кўзи бир кун аввал ёриган экан. Жуда бемажол. Кўп қон йўқотган эди. Насиба зудлик билан тиббий асбобларини ҳозирлаб аёлнинг ҳолатини кўздан кечира бошлади. Бир дақиқа билим юртида ўқиганларини ёдига олди. Ўқитувчилари ўргатган ҳаракатлар билан беморга таъсир кўрсатишга киришди. Қарангки, шу пайт иккинчи фарзанд ҳам туғилди. Уни ёруғ дунёга келтириш ёш нажоткорга насиб этди. Аёлнинг бироз чеҳраси ёришгандек бўлди. Энди онани ҳам, гўдакларни ҳам бундай шароитда қолдириб бўлмасди. Лекин улар бунга кўнишмади. Насиба кейин ҳам улардан хабар олиб турди. Орадан бир-икки ой ўтгач гўдаклардан бирининг нобуд бўлганини эшитганида ўша куни уларни касалхонага олиб кетолмагани учун ўзини ўзи койиди.

ШИФОКОРЛАР ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

Ёзёвонда ишлаб, анча тажриба орттиргач у Тошкентга қайтди. Мана шу воқеага 36 йил бўлган бўлсада Ёзёвон унинг юрагида муҳрланиб қолди. Ҳали-ҳалигача бирорта аёлнинг нимадандир нолиганини эшитса ёзёвонликларни эслайди. Ўшандай шароитларда ҳам нолиш нималигини билишмаган эди, дея уларга меҳри ва ҳурмати ортади.

Пойтахтга қайтгач Н. Маликова иш фаолиятини Тошкентдаги Жуковский номли шаҳар тез ёрдам клиник касалхонасида давом эттирди. У ўз билим ва тажрибаларини ошириш мақсадида тинмай изланди. Бунда унга устозлари қатори оила аъзолари ҳам ёрдам беришди. Дарвоқе, Насибанинг опа-укалари ҳам тиббиёт соҳасини танлашган. Опаси ва синглиси шифокор. Укаси Мэлс эса тиббиёт фанлари номзоди. Тошкент дорушунослик олий билимгоҳи доценти.

Ёш дўхтир ўз тақдирини Абдуғаффор исмли йигит билан боғлади. Йиллар ўтиб 5 нафар фарзанднинг ота-онаси бўлишди. 1975 йил у Қибрай ноҳиясининг Тошкент шаҳри билан туташ ҳудудидаги шифокорлик амбулаториясига ишга келди. Ҳамон аёлларнинг нажоткори ва маслаҳатчиси. Бу ерда ҳар йили ўрта ҳисобда 60—70 нафар аёл фарзанд кўради. Насиба опа эса ҳомиладорлик давридан то фарзанд туғилгунга қадар улар билан мулоқотда бўлади, зарур муолажаларнинг ҳаммасини бажаради. Аҳволи оғирроқ камқон аёлларни эса зудлик билан ноҳия марказий шифохонасининг гинекология бўлимига жойлайди. Юраги безовта қилаётганларни «Главташкентстрой» трестига қарашли махсус шифохонага йўллайди. Хуллас, ҳеч бир аёлни эътиборидан четда қолдирмайди.

Опа хизмат қилаётган амбулатория энг сўнгги чет эл замонавий тиббий асбоб-анжомлари билан жиҳозланган. Ҳомиладор аёллар учун бепул дори-дармонлар ҳозирлаб қўйилган. Амбулаториянинг бош шифокори, гинеколог Дариха Карибоева, Насиба Маликова билан бамаслаҳат ишлайди. Ундаги ғайратлилик, ҳалоллик ҳамда ўз бурчига масъулиятни қадрлайди.

Насиба опа ҳозир пенсияда. Лекин амбулатория ходимлари уни ўз бағриларидан узоқлаштиришмади. Зеро опа ёшларнинг мураббийси ҳамдир. Энди унинг касбини ўз фарзандлари ҳам давом эттиришяпти. Тўнғич қизи Холида Тошкент шаҳридаги 8-туғуруқхонада болалар шифокори. Саида эса 9-болалар поликлиникасида ҳамшира бўлиб ишлайди. Улар билмаганларини оналаридан сўраб ўрганишади. Онанинг ўгитларига доимо риоя қилишади.

Ўттиз олти йилдан буён халққа хизмат қилишда жонбозлик кўрсатиб келаётган Насиба Маликова бир неча бор жумҳурият соғлиқни сақлаш вазирлигининг фахрий ёрлиқ ва мукофотларига сазовор бўлди. Опа ана шу эътиборга лойиқ даражада хизмат қилмоқда.

Р. УСМОНОВА.

ПУДРАТ ВА ТАДБИРКОРЛИК ТУФАЙЛИ

ОРАМИЗДА шундай кишилар борки, доимо халқ дарди билан яшаб, уларнинг манфаати йўлида меҳнат қилиб, кўпнинг дуосига мушарраф бўладилар. Қибрай ноҳиясидаги Ленин номли жамоа хўжалиги бригадаси бошлиғи, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими Акром Зоҳидов ҳам ана шундай инсонлардан биридир. Унинг бригадаси бирон йил ўз зиммасидаги режани бажармабди, деган гап бўлган эмас. Албатта, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришдаги кўрсаткичларнинг юқори бўлишида бригадирнинг тадбиркорлиги ва ишбилармонлиги қўл келаётган бўлса, яна бир томондан оилавий пудратчиларнинг самарали меҳнат қилаётганликларидир.

30 кишидан иборат пудратчилар ўтган йили ҳам 33 гектар ерда сабзавот, 5 гектарда узум етиштириб, мўлжалдагидан кўпроқ ҳосил олишга эришдилар. Биргина сабзавотни олиб кўрайлик. Режадаги 660 ўрнига 958 тонна сабзавот ҳосили олинди.

Дарвоқе, меваларнинг асосий қисми хўжалик консерва цехида қайта ишланиб, айни пайтда аҳолига сотилмоқда. Буларнинг ҳаммаси бригада миришкорларининг ҳалол меҳнати самарасидир. Деҳқонлар жорий йилда ҳам аҳоли дастурхонининг мўл-кўллигини таъминлашга озгина бўлса-да, ҳисса қўшиш мақсадида кузги-қишки тадбирларни ҳам ўз вақтида бажариб қўйдилар. Экин экиладиган майдонларнинг ҳар гектарига 40 тоннадан маҳаллий ўғит солиниб, шудгорлаб қўйилди.

Эрта кўкламда сотиш учун уч гектарга пиёз, бир гектарга саримсоқ, плёнка тагига редиска ва карам уруғи сепиб қўйишди. Улар ни парвариш қилишда Мухтор Тўйчиев, Ортиқбой Рихсиев, Олим Эргашев, Тўлавой Жамолиддинов ва бошқалар алоҳида ўрнак кўрсатишмоқда.

Турғунбой ЭШТОЕВ.

● *«Табиат ва инсон» почтасидан* ●

ОНАГА ҚИЁС ҚИЛАМАН

ОТА-БОБОЛАРИМИЗНИНГ нақлига қараганда, бир ҳовлидан чиққан чиқиндиларни ҳеч кимга зиён келтирмайдиган қилиб кўмган инсон ҳаётдан кўз юмган бир одамни кўмганчалик савобга даҳлдор бўлар экан. Бу нақлдан кўриниб турибдики, ота-боболаримиз бетартиб тўкилган чиқинди, ахлатларнинг инсонлар саломатлигига салбий таъсири, зарари беҳисоблиги ва охироқибатда аянчли ҳолга тушиб қолиши мумкинлигини жуда яхши тушунганлар. Тўғри, шу кунларда бу масалада савоб қидирувчиларни топиш амри маҳол. Ҳозир маҳаллаларда депутат ҳисоботими, маҳалла қўмитасининг ҳисоботими, шаҳримиз раҳбарлари қатнашгудек бўлса бас, кўпинча «янги магазин қуриб беринг, йўл, боғча, чойхона, сув» ва ҳоказо-ҳоказоларни беринг, ёинки у йўқ, бу йўқ» каби талаблардан нариги ўтилмаяпти. Фаровон ҳаёт йўлида юқоридагиларсиз яхши турмушни тасаввур ҳам қилиш қийин.

Лекин маҳалла ҳовлиларидан чиқаётган чиқиндиларни қандай тозалаймиз ёки кимга мурожаат этайлик каби саволлар деярли учрамайди. Кези келганда маҳаллаларининг тозалиги учун жон куйдираётган ҳамшаҳарларимизни айтиб ўтмасак ноинсофлик бўларди. Булар Боғи-сурғ қишлоғидан А. Мирмамутов, М. Ашурматов, чинободлик Ҳайрулла ака Бектўрақулов ва Пирқул ака Тошев, Қорабоғ қишлоғининг 13-маҳалласидан О. Ғаниев, Гулбоғ маҳалласидан шаҳар Кенгашининг депутати Жамолхон Тўраев акалардир. Бу инсонлар маҳалласи аҳолиси соғлиғи ҳақида қайғуриб, яшаётган жойларининг тоза бўлиши учун жон куйдириб ҳаракат қилмоқдалар ва озми-кўпми натижаларга эришмоқдалар.

Мен бундай жонкуярларнинг жуда ҳам озлигидан ачинаман, холос. Ҳар бир қишлоқ ва маҳаллаларда шундай инсонларнинг борлигини ва уларнинг шу жонкуярлар сафига тезроқ қўшилишларини истардим, чунки шу кунлардаги қишлоқларимизнинг ҳақиқий аҳволига қарасак бетартиб тўкилган ҳар хил чиқинди ахлатлар, темир-терсаклар, уларнинг устида ўйнаётган ёш болалар, баъзан эса баъзи «ақлли» инсонларнинг уни йўқотиш мақсадида ёқиб юбориши, натижада у бир неча кунлаб тутаб, бадбўй ҳид таратиб ётишининг гувоҳи бўламиз. Ҳолбуки, буларнинг инсонлар саломатлигига ва она табиатга етказаётган зиёнини билиш учун шу соҳанинг мутахассиси бўлиш шарт эмас.

Биз табиатга юксак баҳо бериб, уни дунёдаги энг улуғ зот — она билан тенг қўямиз ва она табиат деймиз. Ҳақиқатда ҳам шундайдир. У бутун инсониятни кийинтириб тўйдираётган ОНАДИР. Шу кунларда мен уни фарзанди бўла туриб қаровсиз, ночор қолган баъзи оналарга ўхшатгим келади. Табиат ҳам ўз фарзандларидан мадад сўраб, шафқат сўраб тиланчилик қилаётгандай кўринади, уни оналик ҳиссигина ёмон фарзандидан нолиб «оқ қилмаётгандай», қандайдир яхшиликлардан умидвор яшаётгандай, бордию оқ қилгудек бўлса, бу номаъқул фарзандининг ҳоли ночор бўлишини сезиб тургандай туюлади. Худо кўрсатмасин бу кунларни, бордию «оқ қилгудек» бўлса биз унинг қарғиш теккан фарзандлари бўлиб қоламиз, бошимизга минг хил кулфатлар ёғилиши, майибу-мажруҳ бўлиб, давосиз дардларга йўлиқишимиз ва ўз-ўзимиздан нобуд бўлиб кетишимиз муқаррардир.

Ҳар қандай оналардек, табиатимизнинг ҳам бағри кенг, у ўз фарзандларининг номаъқулчиликларига хўрлиги келса-да, келажакка ишонч кўзи билан қараб келмоқда, фарзандларидан яхшилик кутмоқда. Пайғамбаримиз Муҳаммад Алайҳиссалом хазратлари ҳам ўз ҳадисларида «Ўз онасини хўрлаган фарзанднинг икки дунёси ҳам куйиб кетади ва бу фарзанднинг кўзи кўр бўлсин ва яна кўр бўлсин» дейдилар.

Тўғри, шу кунларда она табиатга каттадан-катта зиён етказаётган ўнлаб корхона ва фабрикалар борки, улардан чиқаётган чиқиндилар, оқава сувлар, заҳарли тутунлар ҳақида, шу соҳанинг мутахассиси сифатида, бир неча ўнлаб мисолларни аниқ рақамлар ва фактларга асосланиб ҳамда уларга қарши қўлланилаётган чора-тадбирларни кўрсатишим мумкин. Ҳозирча эса юқоридагиларнинг чорасини топишда шаҳримиз, вилоятимиз, қолаверса жумҳуриятимиз бўйича мутахассисларимиз олимлар билан ҳамкорликда катта ишлар олиб боришаётганлигини айтиб ўтиб, шу кунларда қишлоқ ва маҳаллаларни тоза тутиш унчалик мураккаб иш эмаслигини ва унинг самараси ҳам тез кунларда кўзга ташланишини эслатмоқчиман.

Шундай экан, келинг, она табиатимизга ҳам бефарқ бўлмайлик, ҳар биримиз ҳовлимиздан, сўнгра бутун маҳалламиздан чиқаётган чиқиндиларни тозалаш ҳақида ҳам ўйлаб кўрайлик. Бу иш сиз ўйлаганчалик мушкул эмас. Бу билан биз табиатнигина эмас, ўзимизнинг соғлиғимизни ҳам сақлай олган бўлардик.

Ахир бу чиқиндилар баҳорги-кузги ёғинларга қолиб, ерга сингиб, сувларимиз таркибини ўзгартирса, ёзда чанг бўлиб, ҳаво орқали бутун организмимиз салбий таъсир ўтказмоқда. Чангларнинг зиёни ҳақида буюк бобомиз **Абу Али ибн Сино «Агар ҳавода майда чанг заррачалари бўлмаганда эди, инсон минг йил яшарди»** деган бўлса, замонамизнинг етук метеролог олими америкалик Л. Д. Баттан **«Иккидан бири бўлади, ёки одамлар ҳаводаги чангни камайтиради, ёки чанг ердаги одамларни камайтиради»,** деб ёзади. Донишмандларнинг бу гапларини изоҳлашнинг ҳеч кимга кераги бўлмаса керак.

Айтмоқчиманки, биз табиатга ўз муносабатимизни ўзгартирмасак, табиийки, ўсаётган ёш авлодни соғлом вояга етказолмаймиз, касалманд ўринбосарлар бўлишади. Бу эса ўз-ўзидан ишлаб чиқаришнинг пасайиши ва яна бошқа минг хил муаммоларни келтириб чиқаради. Умуман олганда она табиатимизга лоқайдлик ва шафқатсизликни шу ҳолда давом эттираверсак келажакда даҳшатли ҳодисаларга ўз-ўзимизни маҳкум этишимизни тушунадиган вақт келганлигини англашимиз, тушунишимиз керак.

Шундай экан, келинг, катта-кичик, ёшу қари ҳаммамиз бир бўлиб, она табиатга меҳр-муҳаббат кўзи билан қарайлик ва унга иложи борича заррача зиён етказмай, унинг бойлигу инъомларидан оқилона фойдаланайлик.

А. РАҲМАТУЛЛАЕВ,
Ангрен шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг раиси.

ҲАМДЎСТЛИК ДАВЛАТЛАРИДА

ВОҚЕАЛАР, ХАБАРЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

УКРАИНА ОЛИЙ КЕНГАШИ СЕССИЯСИ

КИЕВДА Украина Олий Кенгаши бешинчи сессияси очилди. Унда сўзга чиққан президент Л. Кравчук куролли кучларнинг тузилиши ва собиқ Иттифоқ давлатлари билан ўзаро муносабатлар масалаларига алоҳида тўхталди. Президентлик жорий қилиниши муносабати билан ҳокимиятда бир қанча структуравий ўзгартишлар қилинажаги ҳақида ҳам сўз борди.

Айни пайтда президент фармонлари билан бир йўла Киев, Карпатбўйи, Одесса ҳарбий округлари қўшинлари қўмондонлари ўзгартирилди.

ОЛИЙ ЖАЗО БЕКОР ҚИЛИНМОҚДА

РОССИЯ юстиция вазири Н. Федоров матбуот конференцияси ўтказди. Бунда у Олий Кенгаш муҳокамасига тақдим қилинган Россия федерацияси жиноят кодекси лойиҳаси ҳақида тўхталиб, жиноятчиларни олий жазога ҳукм қилишни назарда тутувчи моддалар кескин камайтирилганлигини айтди. Янги лойиҳада 27 та моддадан атиги учтасидагина олий жазони қўлланиш назарда тутилади. Хотин-қизлар ва балоғатга етмаганлар ўлим жазосига ҳукм қилинмайди. Жиноят кодексида чет мамлакатлардаги кўпгина ижобий тажрибадан фойдаланилган.

ПАРТИЯЛАР ҲАМФИКРЛИГИ

ҚОЗОҒИСТОН Социалистик партияси Чимкент шаҳрида илмий-амалий конференция ўтказди. У «Социалистик ғоя: ўтмиши, бугуни, келажаги» мавзуига бағишланди. Йиғилганлар партиянинг ғоявий-назарий асоси масалаларини муҳокама қилдилар. Улар ҳамдўстлик давлатлари ҳудудида иш олиб бораётган социалистик йўналишдаги партияларнинг яқиндан ҳамкорлик қилиши зарурлигини, ҳамдўстликдаги социалистик партиялар иттифоқини ташкил этиш лозимлигини ёқлаб чиқдилар.

Бу ерга Қозоғистон Социалистик партиясидан ташқари Россия меҳнаткашлар социалистик партияси ва Ўзбекистон Халқ демократик партияси вакиллари ҳам келган эди.

КУТУБХОНАНИНГ ЯНГИ МАҚОМИ

РОССИЯ Президенти фармони билан В. И. Ленин номидаги СССР Давлат кутубхонаси негизида Россия Давлат кутубхонаси тузиладиган бўлди. Унга янги директор тайинланди. Тарих фанлари номзоди, Москва Давлат дорилфунуни доценти 37 ёшли И. Филиппов бу вазифани бажаришга киришди.

ТУРКМАНИСТОНДА ҲАРБИЙ ВАЗИРЛИК

ТУРКМАНИСТОН ўз армиясини ташкил этишга қарор қилди. Шу мақсадда мудофаа ишлари вазирлигини тузиш ҳақида Президент С. Ниёзов Фармони эълон қилинди. Д. Копеков Туркманистоннинг биринчи ҳарбий вазири бўлди.

ДАВЛАТ ҲОКИМИЯТИ ИСЛОҲОТИ

ҚИРҒИЗИСТОНДА давлат ҳокимияти ислоҳоти амалга оширилди. Аҳоли томонидан сайланадиган Кенгашларнинг раислари ўрнига Президент маъмурият бошлиғини тайинлайдиган бўлди. Бу лавозимни қирғиз тилида қандай аташни белгилаб олиш учун Аскар Акаев фармони билан олимлар ва жамоат арбобларидан иборат комиссия тузилди.

Республикада арақни қиммат қилиш ҳисобига (бундан буён бир шиша арақ 85 сўм туради) ун ва нон арзонлаштирилди.

ИШЧИ ГУРУҲ ИШЛАМОҚДА

МУСТАҚИЛ Давлатлар Ҳамдўстлигига кирувчи давлат бошлиқлари кенгаши мажлисларини ташкилий-техникавий жиҳатдан тайёрлаш ва ўтказиш учун ишчи гуруҳи тузилган эди. Беларусь Республикаси Олий Кенгаши ошкоралик, оммавий ахборот ва инсон ҳуқуқлари комиссияси раиси И. Коротченя унинг мувофиқлаштирувчиси қилиб тасдиқланди. Ишчи гуруҳда 70 га яқин киши бўлиб, улардан 22 нафари МДҲ аъзолари бўлган мамлакатлар вакилларидир.

(МАТБУОТ ХАБАРЛАРИ АСОСИДА ТАЙЁРЛАНДИ).

ҲАМДЎСТЛИК ДАВЛАТЛАРИДА

„ЁР-ЁР“ БИЛАН КЕЛГАНИ ЯХШИ...

Вилоят адлия бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, вилоят ЗАГС бўлими бошлиғи Х. А. Жаъфарова билан суҳбат.

— Хавара Алиевна, ўзингиз биласиз, ҳозир одамлар топган-тутганларини ўйлаб, расамади билан ишлатишяпти. Нарх-наво ошиб кетди. Лекин ҳар қандай шароитда ҳам никоҳ тўйлари бўлаверади. Чунки, бу — ҳаёт қонуни.

— Фикрингизни тушундим, ҳаммаёқда қимматчилик, тўй қилувчилар қийналишмаяптими, никоҳдан ўтувчи ёшлар камайгани йўқми, деб сўрамоқчисиз. Аввало, мен сизга айтсам, бугунги қийинчиликларимиз-қийинчилик эмас. Дастурхонларимиз биратўла қуриб, қозонларимизни сувга ташлаб қўйганимиз йўқ. Худога шукур, тўйларимизда дош қозонларда ош дамланяпти, тандир-тандир нон ёпиляпти. Қимматчилик-йўқчилик нималигини турмуш ташвишларида соч-соқоллари оқарган мўътабар отахон-онахонлардан сўранг. У пайтларда бир товоққина ош дамлаб, беш-олти киши билан тўй ўтказишган, шунда ҳам ношукурчилик қилишмаган. Бизда эса данғиллама тўйлар ўтказиб, арақ-виноларни сувдек оқизсалар ҳам нолийдилар, имон-эътиқодларига шак келтирадилар.

Вилоятимизда 7 та шаҳар, 15 та район ЗАГС бўлимлари, битта Бахт Уйи ишлаб турибди. Ўтган йили 24 минг 992 никоҳ қайд этилган. Афсуски, ҳали айтганимдек, ношукурчилик оила қураётган ёшлар ўртасида ҳам жуда кўп. Қарангки, ўтган йилнинг ўзидагина 5 минг 37 та оила бузилди. Албатта, улар орасида ҳар икки томон келишуви билан ажрашганлари ҳам бор. Лекин, барибир мен оилалар пойдеворлари мустаҳкам қурилмаётганидан, арзимаган баҳона сабаблар билан нураб кетаётганидан ташвишдаман. Ахир, оила қуриш-болаларнинг ўйини эмас-ку?! Ота-оналарнинг «обрў», «орият» талашишлари, етовга осонгина юрадиган лақма йигитлар, тилини тиймайдиган келинлар касрига тирик етимлар кўпайиб бормоқда. Буларнинг уволи тутмайдими?

Мана, биз ўз қадриятларимизни тиклаяпмиз, Худони тилга оляпмиз, дин-имон борлигига калима келтиряпмиз. Менимча, бошимизга нимаики тушаётган бўлса, ўзимизнинг ношукурчилигимиз, инсофсизлигимиз, куфр кетаётганлигимиздан.

— Фикрларингизга тўлиқ қўшиламан. Рўзномамизга хат йўллаётган муштарийларимиз ҳам худди шундай демоқдалар. Хавара Алиевна, сиз ношукурчилик, дедингиз, мен бунга қўшимча қилиб, «лоқайдлик», «бепарволик» каби ибораларни ҳам тилга олмоқчиман. Президентимизнинг Фармони билан ўзбек тилига давлат мақоми берилганига икки йилдан ошди, қадриятларимизни тиклаш йўллари очиляпти. Лекин, ҳамон биз лоқайдлик чангалидан қутилганимиз йўқ. Мисол келтираман: яқинда Собир Раҳимов район ЗАГС бўлимида бўлганимда никоҳларини рус тилида рўйхатдан ўтказиб, рус тилида табриклашаётганликларининг гувоҳи бўлдим.

— Мен буни бориб турган масъулиятсизлик, ўз қадриятларига оёқ қўйиш, деб атайман. Бундай беларволар лоқайдлар ҳали ҳам кўп. Лекин, камдан-кам учраб турадиган ана шу тахлит кўнгилсизликлар деб, вилоятимиз бўйича амалга оширилаётган ибратли тадбирларимиздан кўз юмишимиз инсофдан эмас. Масалан, биз ўтган йили Тошкент районида чиройли тадбир ўтказдик. Унда вилоятимиздаги барча шаҳар ва район ЗАГС бўлимлари ходимлари иштирок этишиб, миллий маросим ва анъаналаримизни турмушга тадбиқ этиш юзасидан ўз фикр-мулоҳазалари, тажрибалари билан ўртоқлашдилар. Ўзига хос кўрик сифатида ўтказилган бу тадбирда Қибрай, Тошкент, Оҳангарон район ва шаҳарлари ЗАГС бўлимларининг ишлари намунали, деб топилди. Бундан ташқари, ҳар ойда семинар-кенгаш ўтказиб ана шу районлар тажрибаларини оммалаштирмоқдамиз.

Шаҳодат Буважонова мудиралик қилаётган Оҳангарон шаҳар ЗАГС бўлими фаолияти ҳақида алоҳида тўхталиб ўтмоқчиман. Бўлим ходимлари масъулият билан ишлайдилар, улар тўғрисида ҳали бирор шикоят тушгани йўқ. Шаҳодатхоннинг ташкилотчилиги, елиб-югуриши натижасида шаҳар ижроия қўмитаси ЗАГС бўлими биносини таъмирлаш учун 20 минг сўм маблағ ажратди. Бўлим қошида ташкил этилган «Ёш оила» клуби ибратли ишларни амалга оширмоқда. Клуб ишида ҳуқуқшунослар, гинекологлар, сексопотологлар, маданият ходимлари, ҳурматли қариялар иштирок этишмоқда. Суҳбатларга келин-куёвларнинг ота-оналари ҳам таклиф қилиниб, тўйларни ихчам ўтказиш бўйича кенгашиб олинади. Бундан ташқари, ЗАГС бўлими ходимларининг шаҳар ижроқўми билан ҳамкорликда йирик корхоналар раҳбарлари билан учрашувлари самарали натижалар бермоқда. Ҳар бир корхона ўз имкониятига қараб, 300 сўмдан 2 минг сўмгача маблағ ажратди. Кўрдингизми, ҳар бир ЗАГС бўлими бошлиғи ва ходимлари тадбиркорлик ишлатсалар шикоят ва аризаларга ҳожат қолмайди.

Қибрай район ЗАГС бўлимида ҳам яхши ишлар амалга оширилмоқда. Райондаги 2 та қўрғон, 7 та қишлоқ кенгаши қошидаги ЗАГС бўлими ходимлари ўз ишлари ҳақида ҳисобот бериб турадилар. Айниқса, ЗАГС бўлими Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг «Ёш оилаларни мебел, гилам ва гилам маҳсулотлари билан таъминлаш ҳақида»ги қарорининг бажарилишига алоҳида эътибор қаратмоқдалар.

— Хавара Алиевна, ўзингиз гап очиб қолдингиз, рўзномамиз жойлардан ана шу муҳим қарорнинг яхши бажарилмаётганлиги тўғрисида шикоятлар олмоқда. Бунга сиз нима дейсиз?

— Эътирозлар тўғри. Президентимиз яхши ниятда ёш оилаларга имтиёзлар бериш тўғрисида савоб дейишга арзийдиган Фармон қабул қилди. Лекин, жойларда у кўнгилдагидек бажарилмаётган экан, мен буни ўша район ва шаҳар раҳбарларининг масъулиятсизликлари, деб атайман. Масалан, ўтган йили 7589 ёш оила гиламга навбатга турган бўлса, уларнинг 65,5 фоизи гилам олди, ҳалос. 8809 оиладан 58,5 фоизигина мебель билан таъминланди. Шу ҳам инсофданми? Ахир, тўй ҳар куни бўлмайди-ку? Нега биз ёшларимизнинг орзу-истакларини, эҳтиёжларини ҳисобга олмаймиз. Тўғрисини айтаман, баъзи бир савдо ходимлари инсофни жиғилдонга айлантириб олишган, ўз таниш-билишлари, киши билмас пул қистирганларга йўқни ҳам йўндириб берадилар. Улар-ку, ўз нафси балосини ўйлайди, икки ўртада бир ёстиққа умид билан бош қўйган ёшларнинг кўнгли ўксийди, «Президентимиз қаёққа қараяпти», деган аччиқ-тирсиқ гаплар ўрмалайди. Ахир, Президент ҳар бир ёш оила дўконига қоровул қўймайди-ку! Қолаверса, биз қачонгача ўз виждон-имонларимизга хилоф иш тутамиз. Бирники — мингга, мингники — туманга, деган гап бор. Қайсидир ноинсофнинг қилмиши кутилмаганда норозиликлар келтириб чиқариши, виждонан ишлаётган бошқа кишилар обрўйига соя ташлаши мумкин. Шунинг учун мен имкониятдан фойдаланиб, барча район ва шаҳар раҳбарларидан қўлимни кўксимга қўйиб илтимос қилмоқчиман, адолатсизликка ҳеч қачон йўл қўйманг, назоратни кучайтиринг.

— Хабарингиз бўлса, яқинда ойнаи жаҳонда Тошкентдаги бир оиланинг эскича тўй қилганлиги ва у кўпчиликка маъқул бўлганлиги ҳақида кўрсатув беришди. Менимча ўзимизнинг миллий анъаналаримизга қайтишимиз маъқул бўлса керак?

— Тўғри айтасиз, ёшу-катта баравар ўртага чиқиб беҳаёларча қийшанглаб «зикр» тушиладиган, аёл ва эркак очиқчасига қадаҳ уриштириб, алёр айтиладиган тўйларни кузатар эканман, «Ўтган кунлар»даги тўй тафсилотлари, қизлар мажлиси куёв келиши, тортишмачоқ, келинчак либосидаги Кумушбиби кўз олдимга келади. Қаранг, қандай яхши анъаналаримиз бор эди-я! Ҳаммасини унутдик, миллий либосларимизни киймай қўйдик. Ёшларимиз, айниқса келинчаклар прокатдан кимлардир кийган, кийилавериб охори ҳам қолмаган никоҳ кўйлакларини афзал биладилар. Халқимизда энг яхши либосни тўйда кийиш учун фарзандларига асраб қўядиган яхши одат бор эди. Ота-боболаримиз ирим қилиб бировларнинг кийимини кийишмасди. Ҳозирги ёшлар иримни ҳам, миллий анъаналаримизни яхши билишмайди, кексаларнинг бу ҳақдаги гапларига кулишади. Менимча, тўйга фақат охори тўкилмаган кийимларни кийиш керак. Куёв йигитларга ҳам маслаҳатим шу. Ўзингиз ўйланг, никоҳ кўйлакларини соғ ҳам, бемор ҳам кияди. Бу одат тозалик қоидаларига ҳам тўғри келмайди. Албатта, менинг бу гапларимни ўқиб айрим ёшлар ва ота-оналар дўконларда шоҳи-атлас бўлмаса нима қилайлик, дейишлари мумкин. Лекин шоҳи-атлас, миллий либослар сероб пайтларда ҳам кийишмади-ку.

Хуллас, ўзбекнинг тўйи оркестр садолари, қулоқни қоматга келтирувчи шовқин-суронли мусиқалар билан ўтмасин, ўзбекнинг келини ўзбекча «ёр-ёр» билан келгани яхши, дейман. Майли, шоҳи-кимхоб бўлмаса ҳам ўзимизнинг миллий одмигина кўйлакларимизни кийишсин, миллий анъаналаримизни унутишмасин.

Сўзимнинг охирида ёш келин-куёвларга сабр-тоқат, бахт-саодат, тинчлик-тотувлик тилайман. Ва уларга демоқчиманки, умид билан бир ёстиққа бош қўйган экансиз, биргаликдаги ҳаётнинг қийинчиликларига бардош беринг, никоҳнинг муқаддаслигини сақланг.

Суҳбатдош Зулхумор ЖЎРАЕВА.

Аёл олами

Тангри аёллар билан яхши муомалада бўлишларингни тавсия этади, чунки улар оналаринг, қизларинг, холаларингдир.

ҲАДИС.

НИГОҲИНГДА ЖАННАТНИ КЎРДИМ

Келинг, сизга бир оиланинг сирин очай. Сиз билан мен нафас олаётган шаҳри азимда бир оила бор. Биз икки дугона уларникида ижарада яшардик. Гапнинг очиғи, уй эгалари, Зулхумор ва Ҳақбердига (исмлар ўзгартирилган) жуда ҳавасимиз келган уларнинг ўзаро иноқлигини кўриб. Ҳақберди ресторанда қоровул, хотини Зулхумор фаррош эди. Ҳамманинг қозони бир-икки маҳал қайнаса, уларнинг қозони уч маҳал қайнарди. Хотинининг қўли гул, пазанда эканлигига кўп марта тан берганмиз. Қисқаси, уларнинг энг яхши сўзлари ҳам, ёмон сўзлари ҳам: «Ўтинг-ўтинг», «Олинг-олинг»...

Бир куни ишдан, ўқишдан келиб Зулхуморнинг юзини кўрганимизда қўрқиб кетгандик. Билсак, эр ичиб хотинини роса дўппослабди. Болаларини (эрига ўгай) тепибди. Сабрнинг ҳам чегараси бўлар экан. Ўша куни Зулхумор йиғлаб-йиғлаб ўтган ҳаётини айтиб берганди.

Айтишича, бу Зулхуморнинг иккинчи эри бўлиб, авалги оиласидан ажралишган экан.

Ҳақберди ҳам биринчи хотинидан икки фарзанди билан ажралишган экан. Бу турмуши никоҳсиз бўлиб, Зулхуморнинг фарзанд кўришига қарши эмиш. Маошини «болаларингга едириб қўясан» деб бермас экан.

Бизлар ўшанда ўзимизча маслаҳат бергандик: «Милицияга боринг. Ўн-ўн беш кун ўтирса, ўзига келиб қолади...» Шунда у: «Ундоқ қилолмайман. Одамлар иккинчи эри билан ҳам ажралишибди, дейди. Энг ёмони эшигимдан эркаклар кела бошлайди» деганди.

Мана бизлар ҳавас қилган оиланинг аслияти. Бу сўзларим билан оила сирини ёйиб, унга дарз кетказиш ниятим йўқ.

Шундай қилиб, охири эрининг ичиб жанжал қилиши, аёлнинг йиғлаши, болаларнинг юрак ҳовучлаб туришларидан безиб... у ердан чиқиб кетдик. Улар эса... ҳануз яшамоқдалар. Бу ўринда мен Зулхуморни бутунлай оқ дейиш фикридан мутлақо йироқман. Лекин барибир оила тарозисидаги тошнинг оғири Зулхуморда эди.

Ҳақбердини ҳам тушунишга ҳаракат қилиб кўрайлик. Аввалги хотинида қолган болаларини соғинади. Борай деса, ғурури йўл қўймайди. Бормай деса, Зулхуморнинг болаларини кўрганида эзилади. Бошқалардай фарзандларини бағрига босгиси, эркалатгиси келади. Кийим-кечак, китоб-дафтарлар олиб беришни хоҳлайди. Лекин минг афсуски, иложи йўқ. Ҳа, ҳа мутлақо иложи йўқ. Устига-устак уй-жойи ҳам аввалги хотинига қолган. Қисқаси, айраб яшай деса, ватани йўқ.

Кайфияти тунд бўлиб уйга келади. Аёлининг «яхши келдингизми» дейишидан кўнгли бироз таскин топади. Шукр қилади. Унда собиқ хотинида кўрмаган фазилатларни ҳам кўрарди. Бироқ болаларни кўриб...

Хўш нима қилиш керак? Шунинг учун хотинини уриши ёки қўрқувдан титраб-қақшаб турган болани елкаларидан ушлаганча силкилаб: «йўқол ҳозироқ кўзимдан» деб бақириши шартми? Ҳаётида кўрган қийинчиликлари учун улар айбдор бўлмасалар керак?!

Тўғри болаларига меҳрибон ота, аёлига садоқатли ёр, оиланинг мустаҳкам устуни бўлган эркаклар бор. Бироқ... барибир оз-да!

Яна китобдан ўқийман:

«Имон жиҳатдан мўминларнинг комилроғи — хулқи яхши бўлгани ва хотинларга яхши муомала қилadиганидир». (Ҳадис).

Яқиндагина тўйи бўлиб ўтган ҳамкасбим иш столининг устидаги суратга меҳр, соғинч тўла нигоҳлар билан қараб-қараб қўяди. Мен ҳам кўраман. Кўзмунчоқдеккина келинчак, ёнида куёви. Келин бирозгина жилмайиб турибди. БАХТдан, МЕҲРУ МУҲАББАТдан, ИШОНЧдан масрур кўзлар ишқдан сўйлайди.

Кўнглим кенгликларида бир туйғу булоқ кўз очади. Ундан сўзлар отилиб чиқаверади: **«Илоҳим, шу қарашларинг билан ёстиқдошинг кўнглида жаннат яратгин! Ва шу жаннатнинг ҳақиқий эгалари сену фарзандларинг бўлсин, ҳазрати Аёл!»**

Ойгул УБАЙДУЛЛА қизи.

• Оқибат •

АЯНИ ЙЎҚЛАБ ТУРИНГ...

Ҳаётимизда шундай ажойиб кишилар борки, улар бутун куч-ғайратларини, меҳр-муҳаббатларини халқ учун, келажак учун сарфлайдилар. Ўғилби ая Миртурсунова ҳам ана шундай меҳнатда тобланган инсонлардан биридир. Мен Ўғилби ая ҳақида қалам тебратишни кўпдан бери кўнглимга тугиб юрардим. Яқинда дилимдаги орзуимни рўёбга чиқиши учун аянинг хонадонида бўлдим. Дастурхон атрофида узоқ суҳбатлашдик. Бу суҳбатда мен ая ҳақида кўп нарсаларни билиб олдим.

Ўғилби Миртурсунова 1922 йили Юқори Чирчиқ районининг Кавардон қишлоғида камбағал деҳқон оиласида туғилди. Унинг ёшлик йиллари оғир кунларга тўғри келди. 1930 йилнинг бошларида отаси Миртурсун ака ҳамқишлоқ дўстлари — Пўлатхон Сиддиқхўжаев, Ўрмон-тегирмончи, Шертой—фирқа, Мўминхўжа — ҳисобчи ва Иван Бондаренко, Тўлаган Рўзиев сингари комсомоллар билан Кавардон қишлоғида биринчи «Меҳнат бирлик» жамоа хўжалигини тузишда фаол иштирок этди. Миртурсун аканинг ўзи бригадага етакчилик қилди. Онаси Майрам опа жамоа хўжалиги хотин-қизлар билан ишлаш қўмитасининг раиси бўлиб ишлади, Ёш Ўғилби эса қишлоқда очилган, эски мактабда ўқиб, хат-саводини чиқарди. 1938 йилнинг баҳорида у ота-онасига ёрдам бериш мақсадида қўлига кетмон олиб, «Меҳнат бирлик» жамоа хўжалиги даласига чиқиб, оддий колхозчи бўлиб ишлай бошлади.

1941 йилнинг 22 июнь куни тонг саҳарида немис-фашист босқинчилари Ватанимиз тупроғига хиёнаткорона бостириб кирдилар. Ўша пайтда қурол ушлашга қодир бўлган барча кишилар урушга отландилар. Қишлоқда эса фақат аёллар, кексалар ва ёш болалилар қолди. Улар фронт орқасида туриб ака-укалари ва ёру биродарлари учун кечаю-кундуз тинмай меҳнат қилишарди. Ана шулар орасида Ўғилби ҳам бор эди. У ўша оловли йилларда пахтачилик звеносига етакчилик қилиб, ҳар гектардан 45 центнердан «оқ олтин» олишга эришди. Мукаррам Умрзоқова, Тўхта Эралиева, Рихси Холтаева сингари аёллар тракторчиликни ўрганиб, астойдил меҳнат қилдилар. 1945 йилнинг бошларида Ў. Миртурсунованн хўжалик коммунистлари ўз сафларига қабул қилишди. Ўғилби Миртурсунова фронт орқасида кўрсатган жасоратлари учун қатор медаллар билан мукофотланди.

1946 йили эса Ўғилби опа Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат этиб сайланди. Ўша депутат бўлган кезларида Ўғилби опа Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби Усмон Юсупов билан бир неча бор учрашиб, ҳамсуҳбат бўлган эди.

— Эсимда,— дейди Ўғилби ая Усмон Юсупов билан учрашган онларини хотирлар экан,— 1942 йилнинг ёз ойи бошларида мен «Меҳнат бирлик» жамоа хўжлиги учун юк машинаси, автокачка ва ўғит сўраш мақсадида Усмон Юсупов олдига бордим. Марказқўм биноси олдига етганимда Усмон Юсупов эндигина машинадан тушаётган экан. У кишининг олдига бориб: «Ассалому алайкум, Усмон ака»,— дея салом бердим. Усмон Юсупов саломимга алик оларкан: «Э, кел қора қизим»,— дея қўл узатдилар. Мен Усмон акага нима мақсадда келганлигимни айтдим. У киши: «Қани, буёққа юр-чи, қора қизим», деб ўзлари билан бошлаб, қандайдир хонага олиб кирдилар. Бироздан сўнг котиба қизлар ишлаётган хонага кирдик. Ўша кезларда мен оддий қишлоқ қизи лифт нималигини қаёқдан билибман. Кейин билсам мени Усмон Юсупов лифт билан ўз хонасига олиб чиққан экан.

Орадан кўп ўтмай Ўғилби Миртурсуновага пахтачилик бригадасини топширишди. 1948 йили эса у Кавардон қишлоқ Шўросига раис этиб сайланди. Ўша йиллари Кавардон қишлоқ Шўросига «Қорақалпоқ» давлат хўжалиги ва Жданов номли жамоа хўжаликлари ҳам кирар эди.

Ўғилби Миртурсунованн қаёққа ишга йўлламасин, у ҳалол ва миждонан меҳнат қилиб, эл-юрт ҳурматини қозонди.

1979 йили пенсияга кузатишди. У ўз умр йўлдоши Боймат ака билан беш нафар ўғил-қизни вояга етказишди. Ҳозирги кунда уларнинг фарзандлари халқ хўжалигининг турли соҳаларида меҳнат қилишмоқда. Шунингдек Ўғилби ая 14 неваранинг меҳрибон бувиси ҳамдир.

Шуниси ачинарлики, бутун онгли ҳаётини меҳнатга сарфлаган онахонга бундан бир неча йил аввал «Меҳнат ветерани» медали топширилиши керак эди. Аммо шу пайтгача беришмабди. Буни бизга Ўғил ая куюниб гапирдилар.

Бошидан кўп савдоларни кечирган ая қариган чоғида тез-тез касалликка чалинадиган бўлиб қолди, кўзлари яхши кўрмайди. Баъзан «Тез ёрдам»га сим қоқиш учун узоққа боришга тўғри келади, чунки яқин орада телефон йўқ.

Ўғилби ая каби мўътабар кексаларимизнинг меҳнатини унутмаслигимиз лозим. Бир оғиз ширин сўзимиз уларнинг кўнглини тоғдек кўтаради. Агар иложи бўлса, аянинг уйига телефон ўрнатиб беришса яхши бўларди.

Латифжон МАНСУРОВ.

• Мутахассис маслаҳати

ОЛМА КЎЧАТИНИ ЕТИШТИРИШ

ОЛМА дарахти кўп йил умр кўради. Пишиб етилган мевасини махсус биноларда келгуси йилнинг май-июнь ойларигача сақлаш мумкин. Эрта пишар олма навининг ҳосили июнь ва июлда, ўрта пишар навининг ҳосили август-сентябрда, кеч пишар навининг ҳосили эса сентябрь-октябрь ойларида пишиб етилади.

Йил — ўн икки ой олма ҳосилини ҳўл ҳолида истеъмол қилиш мақсадида 10—15 фоиз эртаги, 15—20 фоиз ўртаги, ва 65—70 фоиз кечки навлар экилади. Мана шундай мутаносибликда экилганда дастурхонимизни доим ҳўл мева безаб туради. Вилоятимиз шароитида кўпроқ кечки олма навларини экиш яхши натижа беради. Олманинг эрта, ўрта, кеч пишар навлари бир хилдаги пайвандтагларга куртак пайванд қилиб етиштирилади. Олма кўчатлари уруғидан ва ҳар хил пайванд қилиш йўллари билан кўпайтирилади. Асосан серҳосил олма кўчатлари куртак пайванд қилиш йўли билан ҳосил қилинади. Бир ёки икки ёшга тўлганда кўчатзордан доимий ерга олиб экилади. Куртак пайванд қилишдан кўзланган асосий мақсад кўпайтириладиган олма навларининг энг яхши биологик хусусиятларини тўлиқ сақлаб қолишдан иборатдир. Олма уруғидан кўпайтирилганда дарахтлар ёввойилашиб кетади. Кўплаб тиконлар пайдо бўлади. Барглари ва меваси кичиклашади. Уруғи эса йириклашади. Уруғидан кўпайтиришда селекцияда янги навлар яратишда ва илмий ишлар олиб боришдагина қўлланилади. Маълумки, ҳамма мева турлари бизнинг шароитимизда куртак пайванд қилиш йўли билан кўпайтирилади. Ҳамма мева турларининг мос пайвандтаглари бордир. Булар устида кўп йиллар давомида илмий-тадқиқот ишлари олиб борилган. Натижада уларнинг энг яхши пайвандтаглари танлаб олинган. Масалан, олма нав кўчатларини уруғдан етиштирилган ниҳолларга пайванд қилинганда ҳамма олма нав дарахтлари баланд бўйли бўлиб ўсади. Доимий майдонга экилгандан кейин эса кечроқ ҳосилга киради. Ўртача 40—50 йил умр кўради. Кўчатлари 7х8, 8х6 метр усулларида ўтқазилади. Шу усулда экилганда уларнинг ҳар бири 48—54 квадрат метр озуқа майдонини эгаллайди. 7—8 йил ўтгандан сўнг ҳосилга кира бошлайди. Ер қатламларида бақувват бўлиб ўсган илдизлари бир-бирига яқинлашади. Ажратилган озуқа майдонини тўлиқ эгаллайди. Шу ёшга етганда кучли ўсувчи олма дарахтларининг шох-шаббалари ҳам бир-бирига яқинлашиб қолади. Дарахтларнинг илдиз системаси яхши парваришланганда ер устки қисмига қараганда 1,5—2 марта кучлироқ ўсади. Ёввойи уруғдан етиштирилган дарахтларнинг илдизлари ернинг 6—8 метр ва ундан ҳам пастки қисмига ва ёнига қараб ўсиши кузатилади. Ёввойи уруғдан етиштирилган уруғ кўчатларига пайванд қилинган олма нав дарахтларининг илдиз системаси ҳам катта доирадаги масофани эгаллайди. Шуни ҳам қайд қилиб ўтиш керакки, мева дарахтларининг устки қисми яъни шох-шаббаси ёйиқ ҳолда тарвақайлаб ўсса, илдизининг ўсиши ҳам шундай бўлиб, ер юзасига яқинроқ жойлашган бўлади. Дарахтларнинг шох-шаббаси тикроқ ҳолда бўлиб ўсган бўлса, уларнинг илдиз системаси ҳам худди шу кўринишда ўсади. Мана шуларни ҳисобга олган ҳолда озуқа майдони ажратиш лозим. Олма кўчатларининг ўсишига, қайси пайвандтагларга уланганлигига қараб озуқа майдони ажратиш катта аҳамият касб этади. Шундай қилинган тақдирда мўл-жалдаги ҳосилни олишга эришиш мумкин. Олманинг энг яхши кучли пайвандтаги бўлиб, Тяньшань тоғ қияликларида ўсувчи Сиверса ёввойи олма турлари ва маданий олма уруғларидан етиштирилган ниҳоллар ҳисобланади. Кучли пайвандтагларга уланган олма навлари кечроқ ҳосилга киради. Дарахтлари баланд бўйли бўлиб ўсиши сабабли етиштирилган ҳосилни териб олишда бирмунча қийинчиликлар бўлади. Шуни ҳисобга олиб кейинги йилларда олма дарахтларининг барвақт ҳосилга кирадиган, паст бўйли бўлиб ўсадиган, парвариш ишларини олиб бориш, етиштирилган ҳосилни қийинчиликсиз, ўз вақтида йиғиштириб олиш мақсадида янги пайвандтаглар синовдан ўтказилди. Айниқса, кейинги йилларда кўплаб илмий-тадқиқот ишлари олиб борилди. Натижада қимматли маълумотлар тўпланди. Олма дарахтларининг барвақт ҳосилга киришини таъминлайдиган пакана пайвандтаглар танланди. Олманинг энг яхши пакана пайвандтагларига «Парадиска—IX», «Дусенни П—У», «ММ—106» типидагилар киради. Бу пайвандтагларни кўпайтириш бирмунча осондир. Улар уруғи билан, тик ва ётиқ пархишлар, новда қаламчалари ва илдиз қаламчалари орқали ҳам кўпайтирилади. Олма уруғларини ноябрь ойида тайёрлаб қўйилган участкаларга қатор орасини 70 сантиметр шаклида экилади. Гектарига 35—40 килограмм тоза ва янги уруғларни экиш яхши натижа беради. Олма уруғлари 2,5—3,5 сантиметр чуқурликка экилади ва устидан чириган гўнг сепилади. Кузда сепилган уруғи баҳорда ҳарорат кўтарилиши билан ердан униб чиқади.

Кўзда экилган пайвандтагларда ва сепилган олма уруғларида намлик етишмаса суғориш лозим. Маромида парвариш қилинган пайвандтагларга август-сентябрь ойларида куртак пайванд қилинади.

М. СОБИРОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари номзоди, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик ходими.

• Баҳор яқин

САВОБЛИ ВА ФОЙДАЛИ

Илгарилари ғарбликлар турмуш тарзи биз учун бегона бўлган бўлса, эндиликда аксинча биз уларнинг яхши томонларини ҳаётга тадбиқ қилишга ҳаракат қилаяпмиз. Шуларни эслаб, турғунлик йилларда яқин дўстим ана шу ғарб мамлакатлардан бирида саёҳатда бўлганда қизиқ воқеага дуч келганини сўзлаб берганди.

Автобусда бир шаҳардан иккинчисига кетаётган сайёҳлар қандайдир тарихий обида қаршисида тўхташади. Лекин улар обида қолиб, йўл четидаги мевали дарахтларга ўзларини уришган. Шунда кузатувчи (экскурсовод) мевалардан қанча есалар ҳам, уларнинг шохларини синдирмасликларини илтимос қилади. Атрофдаги йўловчилар эса «Русиядан» келганларга таажжубланиб қарашган. Қизиғи шундаки, сайёҳларнинг кўпчилиги раҳбарлардан иборат бўлиб, қайтишгач, ўз шаҳар ва қишлоқларида ана шу намунавий ишни амалга оширишни ўйлашмаган.

Энди бир ўйлаб кўрайлик. Биргина Тошкент вилоятида неча километр икки ва бир қаторли йўллар мавжуд. У ерга ҳар йили қанча манзарали дарахтлар экилади. Шулар ўрнига олча, олхўри, ўрик, олма сингари мевали дарахтлар экилса, 3—5 йилда ҳосилга кириб, ундан халқимиз баҳраманд бўлади-ку!

Тўғри, бу ишга фақатгина масъулият билан ёндошиш лозим. Бу иш учун боғбонлар ёллаш керак бўлади. Токи, улар кўчатларнинг нобуд бўлишига йўл қўймасдан, уларни ўз вақтида суғориб, парваришлашсин.

Ҳасан ТОШМАТОВ,
ўқитувчи.

АКС САДО

ЁМОНДАН ХУДО БЕЗОР

Мен «Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг ҳар сонини мунтазам ўқиб боришга ҳаракат қиламан. Яқинда унда «Инсон қони сув эмас» мақоласини ўқиб қолдим. Шу хусусда ўз фикр-мулоҳазаларимни билдирмоқчиман.

Мақолани ўқир эканман, Анвар ва Акбаржонларга раҳмим келиб, руҳан эзилдим. Ўзимни тутолмай кўзларимга ёш келди. Безори Қосимга нисбатан нафратландим. Аввало у мард бўлганда, Мутал аканинг орқасидан бориб пичоқ урмаган бўларди. Унга халқимиздаги яхши бир ҳикматни эслатиб ўтмоқчиман. «Қутирган итнинг жазоси ўлим». Қутирган ит агар бировни тишласа, унинг вужуди заҳарланиб, қаттиқ дардга гирифтор бўларкан. Шунинг учун ҳам одамлар қутирган итни йўқ қилиш пайига тушадилар. Ахир у ит эмас, инсон-ку. Наҳотки, шундай ишга қўл урса.

Менинг шахсий фикрим, Қосимни ҳам энг олий жазога ҳукм қилиш керак. Токи, яна бировларнинг умрига зомин бўлмасин.

Рўзмат ИСМОИЛОВ,
Бўстонлиқ ноҳияси.

● *Халқ ижоди — қайнар булоқ*

КЕЛИН САЛОМ

ЎЗБЕК халқ тўй маросими жуда кўп қадимий анъана ва удумлардан ташкил топган бўлиб, унда айтиладиган қўшиқларда ажлодларимизнинг турмуш тарзи, орзу-истаклари, яхшилик ва эзгулик ҳақидаги қарашлари, одоб-ахлоқ, меҳр-оқибат билан боғлиқ тасаввурлари мужассамлашгандир. Тўйнинг ҳар бир узви ўзига хос урф-одатлар мажмуасидан иборат бўлиб, мазмунан теранлиги, ўтказилиш тартиби ва мақсади, иштирокчиларининг таркиби ва қўшиқларининг табиатига кўра фарқланиб турган. Ана шундай кўҳна тўй удумларидан бири «юз очар», «бет очар» маросимидир.

Қадимий одатларимизга кўра куёвникига олиб келинган келинни ҳовли ўртасидаги катта гулхан атрофидан уч марта айлантиришгач, қуда бўлиб келган аёллар орасидаги сўзга чечан, пиру бадавлат момолардан бири келинниниг ёнига бориб, уни янги хонадон аҳлига таништиради. Маълумки, таништириш саломдан бошланади. Шу боис айтувчи келинни қўлтиқлаб олганча, қуда бўлғуси қайнота билан қайнона ҳамда уларнинг уруғаймоғига салом бердиради. «Бет очар» маросимидаги қўшиқлар гарчи бошқа аёл томонидан айтилган бўлсада, келин тилидан ижро этилгани учун «келин салом» деб аталади. «Келин салом»да Оллоҳ таолодан тортиб пайғамбаримизу азиз авлиёларга салом берилгандан кейин қуда томоннинг барча қариндош-уруғлари тилга олиниб, уларнинг энг яхши сифатлари улуғланади. Биз 1983 йилда Шош воҳаси бўйлаб халқ оғзаки ижодиёти намуналарини тўплаб юрганимизда оҳангаронлик эллик уч ёшли Ҳанифа Парда қизидан ана шундай ажойиб келин саломни тинглаган эдик. Илгарилари келин саломга келганда қандай қўшиқ айтилганини билишни истасангиз, марҳамат, Ҳанифа опанинг «Келин саломи»ни ўқишингиз мумкин.

Баланд-пастни бор қилган,
Икки ҳурни бир қилган,
Аввало худога салом.

Ризқ бўлсин деб дон берган,
Умматим деб жон берган,
Пайғамбаримизга бир салом.

Оппоқ уйнинг урпоғи,
Охиратнинг турпоғи,
Ўтган азизларга бир салом.

Оқ салласини ўраган,
Охиратини сўраган,
Катта бувасига бир салом.

Тўрда гилам тўқиган,
Беш вақт номозини ўқиган
Катта бувисига бир салом.

Этигининг қўнжи йўқ,
Уйда ўтирса тинчи йўқ,
Қайнотасига бир салом.

Угра кесиб эринган,
Ўғил туғиб керилган
Қайнонасига бир салом.

Элу юртнинг тўраси,
Йигитларнинг сараси —
Куёвтўрага бир салом.

Қўчқорларни сўйдирган,
Элу юртни тўйдирган,
Вакил отага бир салом.

Бўйи басти чинордай,
Икки бети анордай,
Амакисига бир салом.

Меҳмон келса хуш деган,
Меҳмонхона бўш деган,
Холасига бир салом.

Этиклари пошнали,
Юрган йўли ошнали,
Поччасига бир салом.

Осмондаги юлдуздай,
Қоши-кўзи қундуздай,
Янгасига бир салом.

Катта қозон қопқоғи,
Хотинларнинг оппоғи,
Аммасига бир салом.

Қозонда сутни тоширган,
Гап топса элдан оширган,
Опаларига бир салом.

Қизил гулнинг бутаси,
Келинларнинг каттаси,
Овсинига бир салом.

Томдан ўтин ташлаган,
Энсасини қашлаган,
Қайноғасига бир салом.

Уйга кирса сирдоши,
Йўлга тушса йўлдоши,
Қайнсинглисига бир салом.

Илиб қўйган ичакдай,
Чархлаб қўйган пичоқдай,
Ошпазига бир салом.

Кўйлагини ямаган,
Ҳамма тўйдан қолмаган,
Момоларга бир салом.

Оёғида маҳсиси,
Кампирларнинг яхшиси,
Кайвонига бир салом.

Очилиб турган гулдай,
Сайраб турган булбулдай,
Жиянларига бир салом.

Тилла узук кўзидай,
Ширмон ноннинг юзидай,
Синглиларига бир салом.

Эшик очиб қараган,
Тўй қачон деб сўраган.
Қўшниларига бир салом.

Бўйнимдаги маржоним,
Тўкилиб адо бўлди,
Айланай, ёру дўстлар,
Саломим адо бўлди.

Ёзиб олиб, нашрга тайёрловчи: филология фанлари номзоди

Маматқул ЖЎРАЕВ.

АМИР ТЕМУР НОМИДАГИ ХЎЖАЛИК

«Тошкент ҳақиқати» рўзномаси оталиғидаги «Москва» жамоа хўжалиги аъзолари қўлга киритаётган муваффақиятлар, бу ерда амалга оширилаётган ибратли тадбирлар ҳақида муштарийларимизни тез-тез хабардор қилиб турамиз.

Бозор муносабатларига ўтилган бугунги кунда хўжаликда колхозчиларни ижтимоий ҳимоялаш юзасидан яхши ишлар қилинмоқда, қўшимча корхоналар очилмоқда, моддий манфаатдорлик кучайтирилмоқда.

Яқинда бўлиб ўтган умумий ҳисобот йиғилишида қўлга киритилган ютуқлар яна бир бор тилга олинди, келгуси режалар белгилаб олинди. Йиғилиш қатнашчилари колхоз номини ўзгартириш тўғрисида таклиф киритдилар. Колхозга машҳур соҳибқирон Амир Темур номи берилди. Буни ҳамма бир овоздан маъқуллади.

Вилоятда биринчи марта Амир Темур номини олган хўжаликда миллий қадриятларимиз тикланишига, ёш авлоднинг бобоколон саркардамиздек жасур, билимли қилиб тарбияланишига умид қиламиз.

Кези келганда шуни ҳам маълум қиламизки, Чинозда бошқа бир қатор хўжаликларнинг номлари ҳам ўзгартирилди. Бугунги кунда «Партия XXIV съезди» совхози Турсунбой Эрназаров, Энгельс номли колхоз Эшонобод деб аталмоқда. Умумий йиғилишларнинг қарорлари билан К. Маркс номли колхозга «Гулзоробод», «Қизил Октябрь» колхозига «Йўлтушган», «Ўзбекистон 30 йиллиги» колхозига «Ўзбекистон» номлари берилди.

Э. ҚОСИМОВ.

ИШЧИЛАР ҚИЙНАЛМАЙДИ

Тошкент тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг Бўка районидаги филиалида ҳозирги иқтисодий тақчиллик, нарх-наво ошиб бораётган бир пайтда ишчи-хизматчиларни ижтимоий жиҳатдан муҳофаза қилишга катта эътибор берилипти. Жумладан, яқинда ҳар бир ишчига маошдан ташқари 300 сўмдан қўшимча пул берилди. Айни пайтда тушлик учун ҳам маблағ ажратилмоқда.

Шу кунларда жумҳурият Енгил саноат вазирлигига қарашли механизациялашган кўчма колонна қурувчилари ишчиларнинг меҳнат фаолиятини кенгайтириш мақсадида филиалда таъмирлаш — кенгайтириш ишларини олиб бормоқдалар. Бунинг учун 150 минг сўм маблағ сарфланиши режалаштирилган.

О. ҚУЛНАЗАРОВ.

● *Кино оламида*

ҲАМ ШИФОКОР, ҲАМ ИЖОДКОР

КИНО шундай бир оламки, унга бир ишқи тушган одам кўнгил узиб узоққа кетолмайди. Рашид мактабда ўқиб юрган кезларидаёқ киноактёрларга ўзгача завқ билан қарарди. Қачонлардир мен ҳам бирон-бир фильмда роль ўйнаб, ниятимга етармикинман деб орзу қиларди.

1975 йили ўрта мактабни тугаллаган Рашид ТошМИга ўқишга кирди. Оилада, умуман қариндош-уруғлар орасида тиббиётга дахлдор одамлар қуршовида улғайган йигит учун ҳаёт йўлини танлаш бир қарашда муаммо эмасди. Лекин кўнгил тубида яширинган орзу унга сира тинчлик бермасди. Олий билимгоҳнинг иккинчи босқичида ўқиб юрган кезлари Мэлис Абзалов «Чинор остидаги олишув» фильми учун актёрлар танлаётганини эшитган Рашид Маликов ўз омадини синаб кўриш мақсадида «Ўзбекфильм»га борди. Тақдир тақозасини қарангки, кутилмаганда кино санъатига мутлақо алоқаси бўлмаган ёш бир йигитга бўлажак фильмдаги бош ролни ишониб топширишди.

Рашид талабалик йилларидаёқ ТошМИ қошида Петр Кленее томонидан ташкил қилинган театр-студияга қатнашиб юрарди. Илк бор актёрлик маҳорати сабоқларини ана шу устоздан ўрганиб дилига жо қилгани ёрдам бердими, ҳар ҳолда кинодаги дастлабки роли томошабинларга манзур бўлди. Бу орада режиссёр Шавкат Жунайдуллаев уни «Севикли ёрни топмоқ» фильмидаги бош роллардан бирига таклиф этди. Омад бир юришса яхшида, ёш актёрни шундан сўнг «Тожикфильм» студиясида суратга олинаётган «Ой остидаги тулпорлар» фильмига таклиф қилишди. Қисқаси, бир ярим йил ичида у бир қанча фильмларда бош ролларни ижро этиб, томошабинларга анча танилиб қолди. Бу орада Бутуниттифоқ Кинематография олий билимгоҳига иқтидорли ёшларни саралаб ўқишга юбормоқчи бўлишди. Рашид ёшлигидан ана шу даргоҳга бориб таълим олишни орзу қилган бўлсада, аввалига тиббиёт олийгоҳини тугатиб, шифокорлик касбини эгаллашни ўзи учун зарур деб билди. У ўқишни тамомлаганга қадар вақти-вақти билан кинода ҳам қатнашиб турди, албатта.

Ниҳоят, олийгоҳни тугаллаб, у маълум вақтгача дўхтир бўлиб ишлади. Бир кўнгли ота-онасининг хоҳишига қараб илмий иш билан шуғулланмоқчи ҳам бўлди, лекин кино санъати унга сира тинчлик бермасди, аллақандай куч ва истак уни студия сари етакларди.

Табиатан қатъиятли, меҳнатсевар ва дилкаш йигит бўлган Рашид Маликов Кинематография олийгоҳига ўқишга кирди ва ерда Юрий Озеров устахонасида кино санъати соҳасидаги билимини оширди. Диплом иши сифатида «Одобли муомала қоидалари» қисқа метражли фильмни суратга олиб, мутахассис сифатида эзгу умидлар билан «Ўзбекфильм»га қайтди.

Ёш режиссёрнинг дастлабки мустақил асари Москвада ўтказилган ёш кино ижодкорларининг анжуманида махсус соврин билан тақдирланди. Ана шундан бери ўзининг иккинчи касби бўйича баҳоли қудрат ижод қилиб келяпти. Кино мухлислари, айниқса, унинг «Клиника» бадиий фильмини яхши эслашади.

— Бу фильм сценарийсини ўзим ёзган эдим,— дейди Р. Маликов.— Шифокор бўлганим учун бу касб эгаларининг барча ютуқ ва муаммоларини яхши биламан. Шу боисдан бу фильмни суратга олишда унча қийналганим йўқ. У ойнаи жаҳон орқали ҳам бир неча бор намойиш этилди. Мен учун энг қадрлиси — бу фильмда ажойиб актёр ва улуғ инсон Ҳамза ака Умаров билан ишлаганим бўлди. Афсуски ана шундай кенг қамровли ва бетакрор санъаткор ҳаётдан эрта кетдилар. Раҳматли Ҳамза ака «Клиника» фильмида деярли ўзларини ўйнаган эдилар. Асарни суратга олаётганимда у киши билан нималардир содир бўлаётганини, Ҳамза ака олдинги пайтлардагидек хушчақчақ, тетик ва бардам эмасликларини сезгандим. Фильмда улар босиб ўтган йўлларини сарҳисоб қилиб, бундан сўнг қандай яшаш кераклигини излаётган инсон қиёфасини яратиб кетдилар...

Рашид Маликов яқинда ўзининг янги асарини тугаллади. «Ярим тунги блюз» деб номланган бу фильм Марат Раҳматов билан ҳамкорликда «Ватан» студиясида суратга олинди. Мазкур экран асари ўткир сюжет асосига қурилган жангари фильмлар сирасига киради. Унда томошабин учун яхши таниш бўлган актёрлардан Шуҳрат Эргашев, Бахтиёр Зокиров, Михаил Каминский билан бир қаторда москвалик ва душанбалик актёрлар ҳам иштирок этишган. Яқинда Ашхободда ўтказилган кино анжуманда бу асар совринга сазовор бўлди. Ҳадемай у экранларга чиқарилиб, томошабинлар ҳукмига ҳавола этилади.

Шу кунларда Рашид Маликов янги ижодий ўй-режалар билан банд. У ўткир ва ҳаётий мавзуларда фильмлар яратиш ниятида қизғин изланмоқда. «Бугунги кунга келиб одамлар ўртасида меҳр-оқибат, қадрият тушунчалари тобора йўқолиб бормоқда. Ўзгаларни қўя турайлик, ўзимизда асрлар давомида анъанага айланган ўзбекона урф-одат ва расм-русумларга путур етди. Бу ҳол ҳеч кимни бефарқ қолдирмаслиги лозим. Шуни назарда тутиб мен янги фильмимда неваранинг бобосига бўлган оддий ва самимий меҳр-муҳаббатини акс эттириш ниятим бор», дейди Рашид Маликов. Биз санъаткорнинг бу эзгу орзу-мақсадлари рўёбга чиқишига тилакдошмиз.

Миржалол МИРАЛИ ўғли.

● **СУРАТДА: «Ярим тунги блюз» фильмидан кўриниш.** ●

ҚАТРАЛАР

БЕГОНА

ЎША КУНИ ёмғир роса ёға бошлаган эди. Ишга кеч қолаётганлигим учун машинани катта тезлик билан ҳайдаб борардим. Йўлда сен қўл кўтардинг. Шошилаётган бўлишимга қарамай ёмғирда турганингни кўриб тормозни босдим. «Шаҳарга ола кетинг», дея орқа ўриндиққа ўтирдинг. Сен билан бирга қандайдир муаттар ҳид кириб келди. Машинага газ беракканман, ойнадан сенга разм солдим. Кўзларимиз тўқнашди. Нигоҳларингни олиб қочдинг. Мен эса нима дейишни билмадим.

Ёмғир кучайди. Ойна тозалагич артиб улгурмасди. Йўлдан кўзимни узмай борарканман:

— Ёмғирни қаранг-а, — дедим.

— Эрталаб ҳаво очиқ эди, шунга ишониб соябон олмабман, — дединг сен.

— Қаерда ишлайсиз? — дедим гапларимиз қовушганидан хурсанд бўлиб.

— Марказий касалхонада, — дединг ёмғирдан кўз узмай.

Исмингни сўрамоқчи эдим, лекин журъат қилолмадим. Қанчалик шошилмай, сени касалхона дарвозасининг олдигача олиб бориб қўйдим. Бир табассум ҳадя этиб, чопқиллаб кириб кетдинг...

Эртаси куни яна дуч келдик. Исмингни билиб олдим: Манзура экан. Шу тариқа биз ҳар куни ишга бирга кетадиган бўлдик. Сен қўлингни кўтармасингдан келиб тўхтардим. Сен эса менга ҳар куни бир табассум ҳадя этардинг. Бу учрашувдан кун бўйи маст бўлиб юрардим. Яна эртароқ тонг отишини, сенга дуч келиб, табассумингдан баҳра олишни орзиқиб кутардим.

Фавқулодда сени қандай топган бўлсам шундай йўқотдим. Сен йўлга чиқмай қўйдинг. Кунлар, ҳафталар ўта бошлади. Сени бекатда орзиқиб кутардим. Қалбимдаги соғинч ҳисси тобора ортиб борарди. Лекин...

Бир ойдан сўнг сени яна учратдим. Бу сафар бошқа бекатда турардинг. Юрагим орзиқиб ёнингда тўхтадим. Орқа эшикни очарканман, соғинч тўла кўзлар билан сенга боқдим. Сен эса бепарво машинага ўтирдинг. Айтадиган гапларим кўп эди. Лекин эгнингдаги келинлик либосига кўзим тушиб, энди сенга бутунлай бегона эканлигимни сездим...

ҚЎШНИ ҚИЗ

БУГУН ўзгача кайфият билан уйғондинг. Эрта тонгданоқ уйқунг ўчиб, уни ўйладинг:

«Наҳотки сезмаса, шунчалар бепарвоми?» — дея уҳ тортдинг. «Балки ёқтирмас, хунук, бедавомандми?» — деган ўйда тошойна қаршисига келдинг. Ойнадан сенга оҳу кўзли, ширмой юзли, қадди-қомати келишган бир қиз боқиб турарди.

Сен ўзингдан кўнглинг тўлиб, ҳовлига чиқдинг. Баҳорнинг илиқ ҳавоси юзингга урилди. Аллақаердан таралаётган ялпиз ва анвойи гулларнинг ҳиди димоғингни қитиқлаб, кайфиятингни чоғлади. Сен ҳовлидаги ўрик гулларига термулиб туриб қолдинг. Ажабландинг, куни кеча ғунчалаган ўрик гуллари бугун қийғос очилиб ётарди. У сенга худди ҳарир рўмол ўраган келинчакни эслатди.

Яна уни ўйлаб, девор ортидаги уйга ўғринча назар ташладинг. У ҳам ўрик гулларига ҳайратланиб термулармикан ёки сенга дуч келганда бепарво ўтиб кетармикан?

Баҳор наҳот унинг уйига, қалбига кирмаган, дилини қитиқлаб, яратиш-яшнатиш завқини солмаган бўлса? У шундай ҳис-туйғусизми?

Юз-қўлингни булоқ сувига чайиб, енгил тортдинг. Ўзгача кайфият билан уйга ошиқдинг. Қўлингга қоғоз-қалам олиб, нималарнидир ёза бошладинг. Қайта ўқиб, йиртиб ташладинг. Яна ёздинг. Қалбингдаги сирни изҳор қилишга сендаги ҳаё йўл бермасди.

Сен ўзингга, тўғрироғи, унга жаҳл қилиб ўрнингдан турдинг. Ҳовлига чиқарқансан, девор ортидан унинг хиргойиси эшитилди:

Боғингизга кирдиму сиз
Сезмадингиз қўшни қиз...

ҚИММАТГА ТУШГАН СУРАТ

ВИЛОЯТ рўзномасининг янги сонини кўздан кечираётган Дилбарнинг юраги бирдан «шув» этиб кетди. У рўзномадаги суратга қайта-қайта тикилар экан, бошида минг бир хил хаёл чарх урарди. «Энди нима бўлади? Рўзнома бутун вилоятга, шу билан бирга «Гулбоғ» хўжалигига ҳам тарқалган-ку! Ҳамқишлоқлари нима деб ўйлашаркин? Бу ерда Қодирни умидвор қилиб, ўзи ўзгалар билан даврu даврон суриб юрган экан-да, дейишмайдими?»

Ҳаммасига Шоди найнов сабабчи бўлди. Улар ўтган шанба куни тоққа лола сайлига чиқишган эди. Курсдошлари қуёш нурида товланиб, шабадада оҳиста тебранаётган лолазор бўйлаб кезишди, волейбол ўйнашди, майсаларга ёнбошлаб ширин суҳбат қуришди. Тоғ ҳавосидан энтикиб-энтикиб нафас олаётган қизларнинг лола рангидек юзлари, чақноқ кўзлари бугунги сайлдан ғоят мамнун эканлигидан далолат берарди.

Куннинг иккинчи ярмида йигитлар тўп тепишга тушиб кетишди. Қизлар ўзаро суҳбатлашиб ўтиришганди. Катта йўлдан бурилган мотоцикл қизлар олдидан ўтиб, йигитлар томон юрди. Бўйнига фотоаппарат осиб олган жингалак сочли йигит Шодивойни четга чақириб олиб, у билан узоқ баҳслашди. Қизлар суҳбат нима ҳақида бораётганини билишмасада, қизиқиб уларни кузатиб туришарди. Бир маҳал найнов «Дилбар, бир минутга бу ёққа келинг», деб қолди.

— Нима ишингиз бор эди?

Дилбар эриниб ўрнидан турди.

— Келинг, кейин айтаман, — деди найнов.

Ўзи эргашиб лола тера бошлаган эди, жингалак сочли йигит «Лолани юлиш мумкин эмас, бинафша терамиз» деди. Дилбар етиб боргунча улар бир даста бинафша теришди.

Найнов бинафшаларни қўлига олиб, «Сизни туғилган кунингиз билан табриклайман», дея Дилбарга узатди. Бу орада жингалак сочли йигит уларни «чиқ-чиқ» этиб суратга олди.

Ўшанда Дилбар бунга унчалик эътибор бермаган эди. Мана ўша сурат бугун вилоят рўзномасида «Висол» сарлавҳаси билан босилиб чиқибди. Суратлавҳада кенг далада қиз «севгилиси»нинг кўзларига меҳр билан термулиб, йигит узатган гулларга қўл чўзаётганлиги ифодаланган эди. Дилбар қўлидаги рўзнома билан кўз олди қоронғулашиб, стулга ўтириб қолди...

Худди шу пайтда жингалак сочли йигитни ҳамкасблари сурат ғоят ҳаётий чиққанлиги билан табриклашаётган эди. Улар шу сурат туфайли меҳр билан лиммо-лим тўлган икки қалбнинг абадий дарз кетганлигини хаёлларига ҳам келтиришмасди...

Акбархон ИКРОМОВ.

Муҳаррир ўринбосари С. Ғ. МУСАЕВ.

ЭЪЛОНЛАР, БИЛДИРИШЛАР

ДИҚҚАТ!

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 9 январдаги 4-сонли қарорига биноан,

аҳоли истеъмол қиладиган электр қувватига, турар жойидан қатъий назар, ҳар бир киловатт-соат учун 8 тийинлик тариф белгиланди.

Илгари фуқаролар — Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, байналмилалчи-жангчилар, мактаб ўқитувчилари ва бошқалар учун белгиланган барча имтиёзлар янги тарифдан келиб чиққан ҳолда ўз кучида қолади.

Ўзбекистон Республикаси Нархлар давлат комитети ўзининг 1992 йил 22 январдаги 12/4-сонли қарори билан саноат ва носаноат истеъмолчилари учун 1992 йил 1 январдан кучга киритилган электр ва иссиқлик қуввати тарифларининг 09-01-1990/2-04 сонли қўшимча прейскурантини

ЖОРИЙ ЭТДИ

ЭЛЕКТР ҚУВВАТИ:

I ГУРУҲ — уланган қувватлари билан бирга 750 кВТ ва ундан юқори бўлган саноат истеъмолчилари ва уларга тенглаштирилган истеъмолчилар. Икки ставкали тариф: — энг юқори бандлик (нагрузка) ҳолатида 1 кВТ учун — йилига 650 сўм;

— истеъмол қилинаётган 1 кВТ. соат учун — 29 тийин.

II ГУРУҲ — уланган қувватлари билан бирга 750 кВТгача бўлган саноат истеъмолчилари ва уларга тенглаштирилган истеъмолчилар. Бир ставкали тариф: — 1 кВТ. соат учун — 52 тийин.

IV ГУРУҲ — ишлаб чиқариш қишлоқ хўжалиги истеъмолчилари (бюджет маблағлари ҳисобида турувчи ишлатиладиган сув хўжалиги ташкилотларидан ташқари) — 1 кВТ. соат учун 20 тийин.

Бюджет маблағлари ҳисобида турувчи ишлатиладиган сув хўжалиги ташкилотлари — 1 кВТ. соат учун — 10 тийин.

V ГУРУҲ — электрлаштирилган темир йўл транспорти (электр тяга) — 1 кВТ. соат учун 21 тийин.

VI ГУРУҲ — электрлаштирилган шаҳар транспорти (электр тяга) — 1 кВТ. соат учун 29 тийин.

VII ГУРУҲ — носаноат истеъмолчилари — 1 кВТ. соат учун 34 тийин.

III БЎЛИМ. Иситиш ва иссиқ сув таъминоти эҳтиёжлари учун сарфланадиган электр қуввати — 1 кВТ. соат учун 1 сўм 05 тийин.

ИССИҚЛИК ҚУВВАТИ:

I ГУРУҲ — қуйидаги гуруҳларда кўрсатилган саноат истеъмолчилари ва уларга тенглаштирилган истеъмолчилар:

— иссиқлик сув — 1 Гкал. учун 137 сўм;

САРАЛАНГАН БУҒ:

1,2 дан 2,5 $кгс/см^2$гача бўлган (2,5 $кгс/см^2$ни ҳам қўшиб ҳисоблаганда) — 1 Гкал. учун 118 сўм;

— 2,5 дан ортиқ ва 7,0 $кгс/см^2$гача бўлган (7.0 $кгс/см^2$ни ҳам қўшиб ҳисоблаганда) — 1 Гкал. учун 126 сўм;

— 7,0 дан ортиқ ва 13,0 $кгс/см^2$гача бўлган (13.0 $кгс/см^2$ни ҳам қўшиб ҳисоблаганда) — 1 Гкал. учун 134 сўм;

— 13,0 дан ортиқ ва 21,0 $кгс/см^2$гача бўлган (21,0 $кгс/см^2$ни ҳам қўшиб ҳисоблаганда) — 1 Гкал учун 137 сўм;

— 21,0 $кгс/см^2$дан ортиқ — 1 Гкал. учун 139 сўм;

— ўткир ва ажралиб чиқувчи буғ — 1 Гкал. учун 151 сўм.

II ГУРУҲ — улгуржи истеъмолчилар — олиб сотувчилар — 1 Гкал. учун 91 сўм.

III ГУРУҲ — турар жой-қурилиш кооперативи: иссиқ сув — 1 Гкал. учун 42 сўм; сараланган буғ — 1 Гкал. учун 43 сўм.

IV ГУРУҲ — иссиқхона хўжаликлари — 1 Гкал. учун 20 сўм.

V ГУРУҲ — гаражлар, гараж-қурилиш кооперативи, ижодий ходимларнинг устахоналари, Уй-жой коммунал хўжалиги вазирлигининг меҳмонхоналари — 1 Гкал. учун 39 сўм.

БАРЧА ҚУВВАТ ИСТЕЪМОЛЧИЛАРИ ҚУВВАТДАН ФОЙДАЛАНИШ ЮЗАСИДАН 1992 ЙИЛНИНГ ФЕВРАЛИГАЧА РАЙОН, ШАҲАР ЭЛЕКТР ВА ИССИҚЛИК ТАРМОҚЛАРИ ҲАМДА «УЗЭНЕРГОНАДЗОР» БИЛАН ҚАЙТА ШАРТНОМА ТУЗИБ ҚЎЙИШЛАРИ ЛОЗИМ.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 33-15-88, 33-75-67, 32-98-81.

ФАЙЗ Лтд.

ҲУҚУҚИЙ ЖИҲАТДАН ҚОНУНИЙ

Эртаклардаги сингари тез, қулай ва сифат кафолати билан.

Технологияси ва фойдаланиладиган материаллари «ТРОДАТ» Австрия фирмасиники.

ФАЙЗ ЛТД ФИРМАСИ — бу:

ҳар қандай график тасвирли, обрўли кўринишли муҳрлар, штамплар, оттисклар, факсимиле, серҳашам, зарҳалланган ташрифномалар ва ҳоказолар демакдир.

Мулоқот телефони: соат 9 дан 17 гача: 77-56-17.

Тошкент «Водоканал» тресті

ИСТЕЪМОЛЧИЛАРНИНГ «АҲОЛИ» ДЕБ НОМЛАНУВЧИ ГУРУҲИГА КИРУВЧИ АБОНЕНТЛАРГА ҚУЙИДАГИЛАРНИ

МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

1992 йил 16 январдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Нархлар давлат комитетининг 1992 йил 9 январдаги 4/1-сонли қарори билан тасдиқланган К 01-04-1989/4 ва К 02-04-1989/4-сонли қўшимча прейскурант кучга кирди. Ана шу прейскурантга мувофиқ шаҳар сув қувуридаги сувдан фойдаланганлик ва шаҳар канализацияси хизматлари учун тўланадиган ҳақ 1991 йилдагига нисбатан икки баравар ҳажмда қилиб белгиланди.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

МУАССИСЛАР: ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; бўлимлар: шўролар ҳаёти — 325778, 337010; қишлоқ хўжалиги — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749, 337010; ижтимоий масалалар — 325645; маданият — 325767; адабиёт ва санъат; миллий қадриятлар — 325553; ёшлар ҳаёти, ахборот ва спорт — 325556, 339915; хатлар ва оммавий ишлар — 325354, 334048; тижорат бўлими — 325733; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 325354, 334048; эълонлар — 325666.

● Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, Тошкент, ГСП, Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади. ● 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нашр кўрсаткичи: 14 Индекс: 64672. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 20.00. 30579 нусха босилди.